

HAJDÚNÁNÁS VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

SZÉCHENYI

2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

HAJDÚNÁNÁS VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015. augusztus

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

 TRENECON COWI

 MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Megyei koordinátor	Hovorka János
Felelős tervező	Gibáné Guthy Judit TT 15-0043
Településtervező	Gibáné Guthy Judit
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Perjés Tamás 13-3215, 13-64972 Ajtay Szilárd
Társadalompolitikai szakértő	Markó András
Gazdaságfejlesztési szakértő	Kaprinnyák Zsanett
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Gibáné Guthy Judit
Környezetvédelmi szakértő	Csőke Sándor
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Hajdúnánás Város Önkormányzat

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	7
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
2.2	A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	12
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	16
3.1	JÖVŐKÉP	17
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	17
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	18
3.2.2	Városrészi szintű területi célok	20
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	24
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	27
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA ÉS AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	27
4.1.1	Hajdúnánás-Tedej akcióterület	29
4.1.2	Belváros-Lakótelep akcióterület	30
4.1.3	Balmazújvárosi úti akcióterület	31
4.1.4	Polgári úti akcióterület	32
4.1.5	Tiszavasvári úti akcióterület	33
4.1.6	Hajdúnánás DNY-i turisztikai akcióterület	34
4.2	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	35
4.2.1	Kulcsprojektek	35
4.2.2	Hálózatos projektek	35
4.3	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	38
4.4	A FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	41
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	48
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	48
5.1.1	Szegregációval veszélyeztetett terület 1. Hajdúnánás Tedej akcióterület	50
5.1.2	Szegregációval veszélyeztetett terület 2. Belváros – Lakótelep Akcióterület	51
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	52
5.3	ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	53
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	53
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	54
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	54
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	56
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	56
6.1.1	Illeszkedés nemzetközi szintű fejlesztési programokkal	56
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	58
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	61
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	63
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	63
6.2.2	A célok logikai összefüggései	64
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	65
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	66

	5
7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI.....	68
8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	71
8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	71
8.1.1 Hajdúnánás vagyonkezelési gyakorlata.....	71
8.1.2 A stratégia megvalósítása szempontjából meghatározó egyéb helyi szabályozások és tevékenységek	72
8.2 AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	73
8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere	73
8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere.....	74
8.3 A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	75
8.4 A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	77
8.5 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	79
8.5.1 Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása	79
8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	88

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A városrészek funkciói Hajdúnánáson	15
2. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése	26
3. táblázat: Hajdú-Bihar megye TOP forráskerete terhére tervezett, a megyei integrált területi program végleges változatának elkészítéséhez alapul szolgáló forrásallokáció	42
4. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	44
5. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései	53
6. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai	64
7. táblázat: A települési célok logikai összefüggései	65
8. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	68
9. táblázat: Munkamegosztás a Hajdúnánás és a vonzáskörzetébe tartozó települések között ...	76
10. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	80
11. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	81
12. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai	81
13. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	83

Ábrajegyzék

1. ábra: A lakónépesség korcsoportos megoszlása Hajdúnánás városrészeiben, %	13
2. ábra: Hajdúnánás városrészeinek gazdasági-szociális mutatói, %	13
3. ábra: Hajdúnánás városfejlesztési célrendszere 2014-2020 között	25
4. ábra: A városfejlesztés folyamata Hajdúnánáson	75
5. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása	89

Térképjegyzék

1. térkép: Hajdúnánás városrészei	12
2. térkép: Hajdúnánás városrészei	20
3. térkép: Hajdúnánás akcióterületei	28
4. térkép: Hajdúnánás-Tedej akcióterület lehatárolása	29
5. térkép: Belváros - Lakótelep akcióterület lehatárolása	30
6. térkép: Balmazújvárosi úti akcióterület lehatárolása	31
7. térkép: Polgári úti akcióterület lehatárolása	32
8. térkép: Tiszavasvári úti akcióterület lehatárolása	33
9. térkép: Hajdúnánás DNY-i turisztikai akcióterület lehatárolása	34
10. térkép: Hajdúnánás szegregátum áttekintő, 2001	48
11. térkép: Hajdúnánás szegregátum áttekintő, 2011	49

1 Bevezetés

A járásközpont városoknak Magyarországon integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) kell készíteniük, amelyben megfogalmazzák a városfejlesztési elképzeléseiket, s amely az egyik alapidokumentuma lesz a 2014-2020 közötti tervezési időszakban a településfejlesztésre fordítandó Európai Unió források felhasználhatóságának is.

Az integrált településfejlesztési stratégia egy 7 évre szóló, középtávú dokumentum, amelynek célja, hogy megalapozott stratégiai alátámasztást nyújtson Hajdúnánás 2014-2020 között tervezett fejlesztési elképzelései számára. Az ITS a területi alapú és szemléletű tervezést figyelembe véve városrészeket jelöl ki és elemez, amelyekre vonatkozóan olyan városrészi célok kerülnek meghatározásra, amelyek középtávú megvalósítása a kívánt irányba mozdítja el az adott városrész fejlődését. A korábbi tervezési időszakra vonatkozó Integrált Városfejlesztési Stratégiához képest (melyet Hajdúnánás 2012-ben készített el) jelentős változást jelen ITS tervezése kapcsán, hogy a tervezett beavatkozások nem csupán a város önkormányzatának fejlesztési elképzeléseit foglalják keretbe, hanem a városban 2014-2020 között, más szereplők által megvalósítani tervezett, valamennyi fontosabb, jelenleg ismert fejlesztést felöleli és rendszerezi. Természetesen nincs realitása annak, hogy a következő időszak minden egyes fejlesztési elképzelését bemutassa az ITS, de a város fejlődésének szempontjából legfontosabb irányokat, projekteket és programokat strukturált formában összegzi.

A tervezés kereteit alapvetően a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szabja meg, amely rendelet szabályozza az ITS-en túl a településfejlesztési stratégiák készítésének főbb szempontjait is. A tervezési folyamat európai uniós támogatással, az ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002 azonosító jelű pályázat keretében valósul meg. A hivatkozott kormányrendelet mellett ennek megfelelően a tervezés során ezért figyelembe vételre kerültek a pályázati felhívásban, a felhíváshoz mellékelte tervezési segédletben, a Városfejlesztési Kézikönyvben és azok mellékleteiben foglaltak is. Emellett természetesen figyelembe vételre kerültek az EU-s és a hazai szakpolitikák, tervezési keretek és dokumentumok, illetve a releváns hajdúnánási stratégiák, koncepciók és tervek is. A tervezés során az alábbi két részdokumentum készül el:

- Megalapozó Vizsgálat
- Integrált Településfejlesztési Stratégia

Az ITS alapoz az **Európai Unió, nemzeti és helyi szintű stratégiai tervezési dokumentumokra** és biztosítja az azokhoz való illeszkedést az ITS stratégiájában kitűzött célok vonatkozásában. Ezen dokumentumokhoz való illeszkedést részletesen a 6. fejezet mutatja be.

Az ITS-ben **ki kell jelölni azokat a fejleszteni kívánt akcióterületeket**, amelyekre a város középtávon koncentrálni kíván. Az akcióterületek kijelölése és az ott javasolt fejlesztési tevékenységek meghatározása indikatív jellegű, azok a fejlesztéspolitikai célkitűzések módosulása és egyéb folyamatok alakulása függvényében változhatnak. Az ITS-nek ezen túlmenően meg kell határoznia **kulcsprojekteit, hálózatos projekteit** és ki kell jelölnie az egyéb, de a település egésze szempontjából jelentős fejlesztéseit is. E területeket és fejlesztéseket a 4. fejezet mutatja be.

A településfejlesztés összetett folyamata során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni, ugyanakkor a fejlesztések hatékonysága megköveteli a források koncentrációját is. Az ITS-el szemben elvárás a **partnerségi alapú tervezés és megvalósítás**, amely biztosítja, hogy az érintett csoportok szempontjait is figyelembe vegyék a stratégiában kialakított célok megfogalmazásánál. A tervezés során megvalósítandó partnerségi folyamatok támogatására a város Partnerségi Tervet fogadott el. Partnerség alatt a szereplők bevonására érdemi konzultációra épülő kommunikációt értünk, amely a döntési folyamat egészében jelen volt.

A kormányrendelet értelmében az önkormányzat a stratégiát rendszeresen felülvizsgálja, monitorozza a stratégia teljesülését, szükség szerint módosítja azt.

Az ITS felépítése az alábbi:

- A stratégiai dokumentum 1. fejezetében kerül bemutatásra az ITS tervezését befolyásoló szűkebb hazai és tágabb európai uniós környezet, illetve a tervezés fontos elemeként a széleskörű partnerség, melynek számos eleme már megvalósult.
- A stratégia 2. fejezete összefoglalóan mutatja be a Megalapozó tanulmány megállapításait, városi és városrészi vetületben.
- Hajdúnánás jövőképét és 2014-2020-as időszakra vonatkozó tematikus, valamint városrészi céljait a 3. fejezet ismerteti, mely összhangban van a város által elfogadott IVS-sel és Településfejlesztési Konceptióval.
- Az ITS természeténél fogva tartalmazza azon projekteket, amelyek Hajdúnánáson tervezettek a 2014-2020 közötti időszakban. Ezek a projektek és fejlesztések nem csak az Önkormányzat fejlesztéseit ölelik fel, hanem egyéb szereplők által a város területén tervezett legfontosabb fejlesztéseket is. E fejlesztések a 4. fejezetben több kategóriában kerülnek bemutatásra, egyrészt akcióterületekhez rendelten egymás hatását erősítő elemekként, másrészt meghatározásra kerültek a célok eléréséhez kiemelten fontos kulcsprojektek, az egymással tematikailag vagy földrajzilag összefüggő hálózatos projektek, illetve az egyik előző kategóriába sem sorolható egyéb fontos projektek.
- A KSH 2011. évi népszámlálásból származott adatai alapján megállapítható, hogy Hajdúnánáson nincs a kritériumoknak megfelelő szegregátum, viszont a friss szociális segélyezési mutatókra, valamint a KSH adatokra támaszkodva a Megalapozó vizsgálat helyzetelemző részében kijelölésre kerültek azok a szociális szempontból kedvezőtlen adottságú területek, ahol célszerű beavatkozásokat megvalósítani a kedvezőtlen folyamatok hatásának mérséklése érdekében. A tervezett intézkedések a stratégia 5. fejezetében kerülnek bemutatásra.
- A stratégiaalkotás folyamatában jelentős feladat azon dokumentumok számbavétele, amelyekhez egy város fejlesztésének illeszkednie kell. Ezen európai uniós, hazai és helyi stratégiák és koncepciók jó alapot nyújtanak egy kiegyensúlyozott ITS elkészítéséhez. Ezen túl bemutatásra kerülnek még a stratégia belső összefüggései, a tervezett fejlesztések hatásai, valamint a jelenleg ismerhető és a stratégia megvalósításához köthető kockázatok is (6. és 7. fejezet)
- Jelen stratégia befejező 8. fejezeteként a megvalósítás eszközei kerülnek kifejtésre. Ennek számos eleme van, úgymint a célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek, vagy a sikeres megvalósítást szolgáló szervezeti keret kialakítása. A stratégia eredményességének mérésére szolgáló monitoring és értékelési rendszernek igazodnia kell mind a nemzeti elvárásokhoz, mind a város adottságaihoz. .

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása¹

Hajdúnánás **népessége** 2002 óta folyamatos fogyó tendenciát mutat, azóta több mint ezer fővel lett kevesebb lakója a városnak. 2012 óta azonban ez a trend megfordulni látszik és lassú növekedés jelei tapasztalhatók. A népesség az országos trendekkel egyezően öregedő tendenciát mutat, csökken a 0-14 évesek és nő a 60-X korúk aránya. Bár a népesség képzettségi szintje egyértelműen javuló tendenciát mutat, a munkaerő-kínálat nem igazodik teljes mértékben a munkapiaci igényekhez.

A népesség **gazdasági aktivitása** tekintetében a kedvezőtlen irány megfordulni látszik: a foglalkoztatottak száma és aránya is jelentős mértékben növekedett az elmúlt 10-15 évben, amivel párhuzamban csökkent a gazdaságilag inaktívak száma és aránya. A munkanélküliek száma és aránya a városban azonban nem csökkent jelentősen.

A város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű **közzolgáltatások** elérhetősége. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása az elmúlt években részlegesen megtörtént, elsősorban az energetikai beruházások kerültek előtérbe. Számos intézménynél használnak megújuló energiát, ezzel is hozzájárulva a hatékony működtetéshez. Az egészségügyi, valamint a szociális alap- és szakellátás rendszere jól szervezett, minőségi mutatói azonban fejlesztésre szorulnak, elsősorban az egészségügyi ellátás esetében. A város pénzügyi és természetben nyújtott ellátásai nem merülnek ki a kötelező ellátásokban, számos önként vállalt és sikeres programot indított a város, mint például a szociális földprogramot.

A **köznevelés** intézményrendszere nem csak a város, hanem kisebb részben a környező települések igényeit is kiszolgálja. Az óvodák kihasználtsága megfelelő, azonban magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma. Az oktatási intézmények mindegyikére jellemző a csökkenő gyereklétszám, különösen a középiskolákban, azon belül a szakképzésben és a szakközépiskolában jelentős a csökkenés.

A **kulturális és szabadidős szolgáltatások** feltételrendszere kedvezőnek mondható a városban. A Hajdúnánáson található közösségi terek nemcsak a hajdúnánási, hanem a térségi lakosoknak is széleskörű szabadidős kínálatot nyújtanak.

Hajdúnánás **gazdasági súlyát és szerepkörét** érintően (a bruttó hozzáadott érték települési szintű megoszlása alapján) Debrecen Hajdúszoboszlót, Hajdúböszörményt, Balmazújvárost és Berettyóújfalut követve a 6. helyen áll. A megyei átlag feletti értéket produkált a város az egy főre jutó a bruttó hozzáadott érték mutatót terén is Debrecen, Ebes, Nagyhegyes, Hajdúszoboszló, Kaba és Nádudvar, valamint Hajdúböszörmény mellett.

A városban számos kedvező tendencia áll fenn a vállalkozások vonatkozásban, hiszen magas az **ipari tevékenység** aránya a város gazdaságában, amit az iparban foglalkoztatottak magas aránya alátámaszt. Hajdúnánáson a működő vállalkozások száma alapján a kereskedelem, a mezőgazdaság és az ipari tevékenység, különösen az építőipar a domináns gazdasági ágazat. A szolgáltatásokat nyújtó ágazatok azonban elmaradást mutatnak, bár a tercier szektor jelentősége folyamatosan nő a városban, folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata, a lakossági alapszolgáltatások spektruma pedig lefed minden elvárható területet, ami a lakosok életminőségét és komfortérzetét nagymértékben javítja. Az egyes szakmákban foglalkoztatottak számának megoszlása is ezt támasztja alá: megyei és országos viszonylatban is nagy az iparban és építőiparban foglalkoztatottak aránya, melytől némileg elmarad, de még mindig országos átlag feletti értékkel rendelkeznek a mezőgazdaságban foglalkoztatottak. A város cégei földrajzilag koncentráltan tevékenykednek, mindazonáltal a városnak nincs meg a cégeket támogató üzleti

¹ ITS megalapozó vizsgálat, 2. fejezet alapján

infrastruktúrája, mint például ipari park vagy inkubátorház. A város elkötelezett a gazdaság szereplőinek támogatása iránt, de a vállalászási igények rendszeres feltérképezése, nyomon követése, illetve az ehhez szükséges rendszer még hiányos. A pozitív jelenségek mellett azonban kedvezőtlen folyamatok is jelentkeznek: a működő vállalkozások száma csökkent, ami összefüggésben van a mikro- és kisvállalkozások korlátozott tőkeerejével, hiszen e létszám-kategóriájú vállalkozások jelentik a zömét az itt működő cégeknek. Elsősorban Tedej városrészben jelent gondot a mezőgazdasági szektorban működő vállalkozások környezetszennyező hatása. A város gazdaságát évszázadokon keresztül a **mezőgazdaság** határozta meg, ami ma is domináns szektor. Sajnos a térségben a feldolgozó ipar még nem épült ki megfelelően, így a termelt áruk nagy része máshol kerül feldolgozásra. A városban a helyi termékek értékesítését termelői piac segíti.

A gazdaság eddig nem a lehetőségekhez mérten kihasználta szegmense Hajdúnánáson a **turizmus**, bár az idegenforgalom jelentősége nő a városban. A település megfelelő turisztikai vonzerő birtokában van, mind az épített, mind a természeti környezet vonatkozásában, elsősorban gyógyvizére építve, melyre alapozottan a meglévő gazdasági bázis a turisztikai szolgáltatások irányába diverzifikálható. Ezek túlmenően jelentős a Keleti Főcsatorna Víz turisztikai potenciálja, ahol jelenleg szolgáltatásbővítés van folyamatban. Hiányzik azonban a városban a turisztikai szolgáltatók hálózatosodását segítő szervezet.

Az önkormányzati **költségvetés** tervezése és végrehajtása során a fő alapelvek a pénzügyi stabilitás és fenntarthatóság, a feladatok magas színvonalú ellátásának biztosítása, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósíthatósága és fenntarthatósága. A stabil és kiegyensúlyozott költségvetés fontos eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett adópolitika. Hajdúnánás a helyi adópolitika kialakítása során három szempontot helyez előtérbe: a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességét, a megfelelő minőségi szolgáltatások garantálását, valamint a kiegyensúlyozott költségvetés megvalósítását. Az önkormányzat saját bevételeinek egyik fontos pillére az iparűzési adó, ami az átgondolt vagyongazdálkodással együtt lehetővé teszi a közszolgáltatások magas színvonalú biztosítását, valamint a települési és intézményi infrastruktúra fejlesztését. A fejlesztésekhez és a kiegyensúlyozott városi költségvetés biztosításához a város bevezette a települési adót. Az önkormányzat átgondoltan valósítja meg a szakpolitikai tevékenységét részben a polgármesteri hivatal szakembereire, részben az önkormányzati tulajdonú vállalkozására a Hajdúnánási Holding Zrt-re építve. A Holding és cégei segítik a város hatékony gazdálkodását, az önkormányzati feladatok magas szintű ellátását.

A település sajátosságai közé sorolható hogy a település nagy külterületekkel rendelkezik. Hajdúnánás **természeti környezeti** állapota általában jónak mondható, környezeti konfliktusok a közlekedési eredetű szennyezésekből adódnak. A viszonylag laza beépítés, hazánk más városaihoz képest kevésbé intenzív területhasználattal általában biztosítja a magas környezetminőséget. A település belterületének levegőminőségét a kommunális és közlekedési légszennyező hatások alakítják, a külterületen a technológiai és a mezőgazdasági emissziók dominálnak. Tedej településrész esetében a nagyüzemi állattartásból adódó szaghatások, a szárító üzem lakóterületekhez való közelsége jelent számottevő, intézkedéseket igénylő környezeti terhelést. A város **zöldfelületi** ellátottságának területi adatai kedvezőnek mondhatók, ami azonban nem igaz a zöldfelületek területi eloszlására, ami egyenlőtlenséget mutat. A városban alacsony a közösségi és szabadidős sport tevékenységekre alkalmas zöldfelületek aránya, kirívóan alacsony a játszótérek száma. Külterületen elsősorban a porterhelés okoz problémát, ami a védőerdők hiányából fakad.

A jelenlegi **városszerkezet** a kétfelteles területhasználattal alakult ki, jellemzően sugaras halmazos településszerkezettel párosulva. Hajdúnánás városképileg frekvenciált területe a szűk városmag, a kiskörúton belüli övezet, ahol még sok a múltat idéző hangulatú épület kecses léptékekkel és homlokzatképzéssel. Természetesen az egykori falu településszerkezetét ma már a Szabályozási Terv és a Helyi Építési Szabályzat is alakítja, azonban a város történelmi települési hagyományai ma is meghatározóak a város utcaszerkezetében. A város, az elmúlt években

végrehajtott fejlesztéseknek köszönhetően, egységes arculatú dekoratív főtérrel rendelkezik, amely megjelenésében és kialakításában betölti a város reprezentációs terének funkcióját. Az **épített környezetbe** tartoznak egyes műemléki épületek, régészeti lelőhely, melyek közül a Hajdúnánás – Tedejen és Hajdúnánás Köveshalmon található Árpád-kori templomok és faluhelyek emelkednek ki. Hajdúnánás területe az OTRT szerinti világörökség, ill. világörökségi várományos terület övezetébe tartozik (Hortobágyi Nemzeti Park). A városban a kiemelkedő értékű épületek a Református templom, a Tájház és a Zrínyi M. 17. szám alatti lakóház, valamint a csőszkunyhók műemléki védelem alatt állnak. A helyi értéktárban szerepel az épített környezet fontos emléke, a Csiha malom. A település lakásállománya az elmúlt másfél évtized alatt részben megújult, ezáltal csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások száma.

Konfliktussal terhelt területek Hajdúnánáson két területen, Tedej városrészben és a Belvárosban, a lakótelepen találhatóak. A településen viszonylag sok a barnamezős terület található, melyek jó alapot nyújthatnak ipari fejlesztésekhez.

Hajdúnánás **közlekedés-földrajzi elhelyezkedése** kedvező, a várost az M3 autópályának köszönhetően érinti a térség egyik legfontosabbnak tekinthető európai tranzitfolyosója. A tranzitfolyosó vasúti vonala a várost elkerüli, így a közúti térszerkezeti potenciál a meghatározó. Hajdúnánás autópálya- és vasúti összeköttetésben van a megyeszékhellyel, Debrecennel, emellett ugyancsak autópálya biztosít kapcsolatot a szomszédos megye székhelyével, a városhoz egyébként közelebb fekvő Nyíregyházával. A várost a környező településekhez kapcsoló közúti összeköttetés mindegyike mellékút kategóriájú, a Tiszavasvári és Hajdúböszörmény (-Debrecen) irányában eljutást biztosító vasút regionális besorolású vonal. Hajdúnánás nem számít országos jelentőségű közlekedési csomópontnak. Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden környező település elérhető. A kerékpárút hálózat kiépítettsége – a megvalósult fejlesztések ellenére – további bővítésre szorul. Összességében elmondható, hogy a városi utak állapota általában közepes.

Hajdúnánás **közüemi infrastruktúrával és szolgáltatásokkal** való ellátottsága kifejezetten kedvező. A lakásállomány jelentős része csatlakozott a közüemi víz-, szennyvízcsatorna- és gázhálózatra. A szennyvíz megfelelő kezelését és a jó minőségű ivóvíz biztosítását a szomszédos településekkel összefogva garantálja az önkormányzat. Hajdúnánás közepesen veszélyeztetett árvíz és belvíz szempontjából. A szilárd hulladék elszállítása és kezelése – beleértve a szelektív hulladékot is – megoldott a település teljes területén. Az önkormányzat törekszik arra, hogy intézményeiben és a közterületeken hatékony energiafelhasználási módszereket alkalmazzon. Az energiagazdálkodás keretében ütemezetten elvégzi az érintett épületek energetikai korszerűsítését, továbbá egyre nagyobb mértékben használja a megújuló energiaforrásokat.

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása²

Hajdúnánás városrészeit és statisztikai elemzését az ITS Megalapozó Tanulmány 3.3.1. fejezete mutatja be. Ezzel összhangban az alábbi térkép bemutatja a városrészek elhelyezkedését a városban. A térképen az alábbi színkódolás került alkalmazásra.

1. Belváros: Ady Endre körút – Széchenyi körút – Bocskai utca – Bocskai köz – Bartók Béla utca – Bethlen Gábor körút (**narancssárga**)
2. Két körút közötti terület: az Ady Endre körút – Széchenyi körút – Bocskai utca – Bocskai köz – Bartók Béla utca – Bethlen Gábor körút és a Magyar utca – Attila utca – Baross utca – Honfoglalás utca – Árpád utca közötti terület; (**piros**)
3. Nagykörúton kívüli terület: Magyar utca – Attila utca – Baross utca – Honfoglalás utca – Árpád utca által körülhatárolt területen kívüli terület; (**zöld**)
4. Hajdúnánás-Tedej teljes területe (**világoskék**)

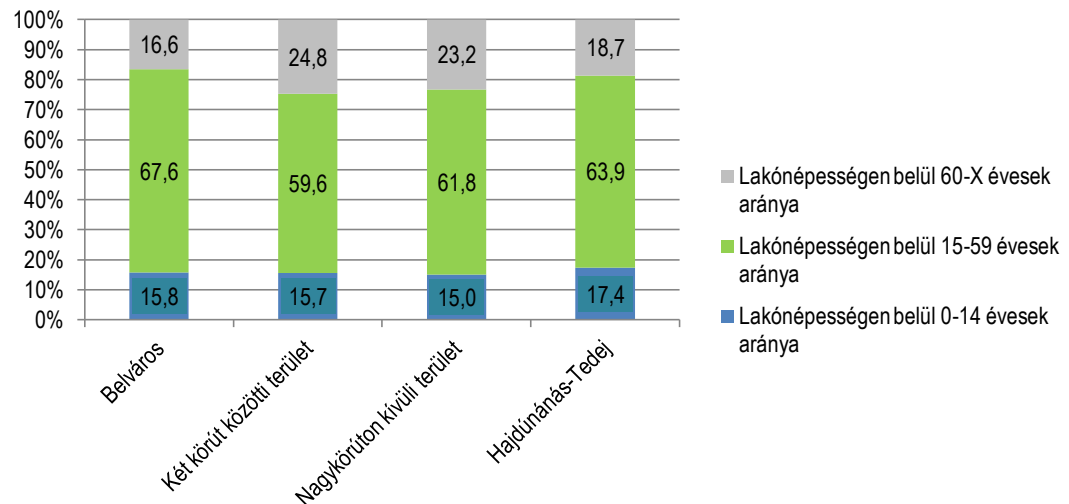
1. térkép: Hajdúnánás városrészei

Forrás: Hajdúnánás Polgármesteri Hivatal, 2015

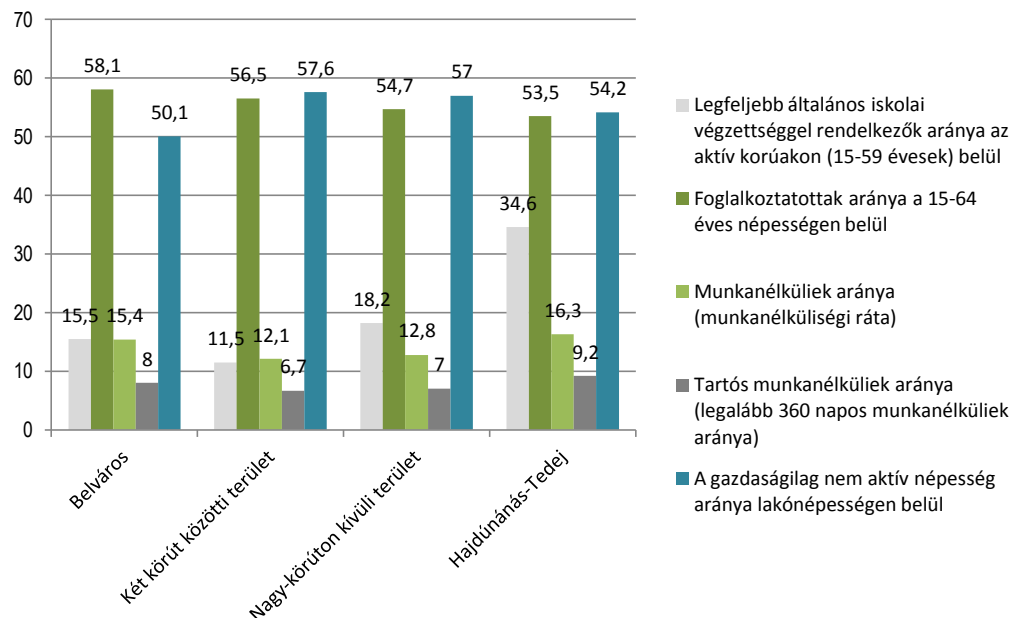
² A fejezetben használt adatsorokat a KSH a 2011. évi népszámlálási adatai képezik.

1. ábra: A lakónépesség korcsoportos megoszlása Hajdúnánás városrészeiben, %

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

2. ábra: Hajdúnánás városrészeinek gazdasági-szociális mutatói, %

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

Hajdúnánáson a **Belváros városrész** a legsűrűbben beépített övezet, itt élnek és dolgoznak a legtöbben, valamint a városközpontban található a közintézmények jelentős hányada is. Ebben a városrészben a városkép azonban meglehetősen vegyes: túlnyomórészt az utóbbi évtizedekben épült lakóházak (többlakásos társasházak és tömbházak) és a városrész északkeleti részén elhelyezkedő és jelentős korszerűsítési igényeket hordozó lakótelep jellemzi. A Belváros lakónépessége alig egyhatoda a teljes városénak. A lakók 67,6 százaléka aktív korú, jellemző azonban a 60 év feletti korosztály növekvő aránya lakónépességben belül. A városrészben a képzettségi adatok javuló tendenciát mutatnak. Javult a városrész lakásainak komfortfokozata, jelentősen lecsökkent az alacsony komfort fokozatú lakások aránya a lakott lakásokon belül. A városrész teljes mértékben ellátott infrastruktúrával. Az állami, igazgatási, hatósági,

igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások, a humán közszolgáltatások a város méretének megfelelően koncentrálódnak a Belvárosban. A város főtere rendezett, de nem jellemzi igazi gyalogos tér, csillapított átmenő forgalom. A városrészben nem található kiépített kerékpárút. A szolgáltatásokat tekintve is elmondható, hogy a legtöbb közszolgáltatási és kereskedelmi kiszolgáltató intézmény ebben a néhány utcában kereshető fel. A Belváros iparüzési adójának jelentős részét a szolgáltató szektor: bankok, kiskereskedelmi üzletek, közmű szolgáltatók adják, valamint a kiskereskedelmi egységek is a Belvárosban sűrűsödnek.

A belső és külső városfal közötti valamikor területet ma a Kiskörút és a Nagykörút nyomvonala jelöli ki. A XIX. századig ez a körzet volt a külső telek, ahol a gazdálkodó tevékenységet folytatták a város lakói. A központi városmagot körülölelő területen, az úgynevezett szérűskertekben tartották a haszonállatokat. Ma ez a városrész a **Két körút közötti terület**. A városrész beépítettségét tekintve már sokkal lazább képet mutat: a belső körúthoz közvetlenül kapcsolódó utcákban még nagyvárosias jellegű magas tömb, illetve társasház, míg a körúttól távolodva egyre kisebb, kisvárosias és kertvárosias jellegű, kisebb társas, valamint családi házas övezetek váltják egymást. A városon belül itt a legmagasabb a 60 év felettiek aránya. A városrész infrastruktúra ellátottsága kedvező. A városrész funkcióellátottságát tekintve jelentősek a közszolgáltatási funkciók, úgymint óvoda, iskola, bölcsőde, stb. Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások a Két körút közti városrészben nincsenek jelen. Ahogy a város egészében, itt sincs tömegközlekedés és kiépített kerékpárút. A Két körút közti városrészben elsősorban ipari termelés, forgácsolás; közúti teherszállítás; péktermékek gyártása; szolgáltatási tevékenység; mezőgazdasági szolgáltatás, kereskedelem; húsfeldolgozás, tartósítás, kereskedelem; vezetékes távközlés és villamos energiaszolgáltatás jellemző. Jelentős még a kereskedelmi tevékenység, amely főként kiskereskedelmi üzletek formájában van jelen ebben a városrészben. A vendéglátó ipari egységek száma alacsonynak mondható.

A **Nagykörúton kívüli területen** szabályos telekosztások mellett főként egy lakásos családi házak állnak. A zöldség és gyümölcsös kertek mellett megjelentek itt a kis- és középvállalkozó réteg telephelyei is (mezőgazdasági feldolgozó és ipari termelő üzemek), az iparüzési adó ebben a városrészben a legmagasabb. A városrész jellegzetessége a turizmus, hiszen itt helyezkedik el a termálfürdő, és a hozzá közel eső részekben a szálláshelyek magas sűrűsége jellemző. A városrész lakónépessége közel egyharmada a városénak. Bár az aktív népesség aránya megfelel a városi átlagnak, addig mind a 0-14, mind a 60-X korosztály arányai kedvezőtlenek városi viszonylatban. A városrész képzettségi adatai kedvezőek. A lakásállomány enyhe bővülése mellett kiemelkedő mértékben javult a városrész infrastrukturális ellátottsága, jelentősen javult az itt található lakások komfortfokozata. A városrész foglalkoztatottsági mutatói kedvezően alakultak. A munkanélküliek aránya is csökkent a városrészben és a városi átlag alatti. A városrész funkcióellátottságát tekintve jelentősek a gazdasági funkciók (elsősorban vendéglátás és turisztikai szolgáltatás), valamint az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások is jelen vannak. A közösségi szolgáltatások száma alacsony, elsősorban a turisztikai attrakciók jelennek itt meg fürdő és sportszolgáltatások formájában. A városrészen jelen van még a szociális ellátó rendszer néhány intézménye is. A városrészben nem található kiépített kerékpárút. A külső körút a városon átmenő megnövekedett teherforgalmat már nem tudja megfelelő biztonsággal átvezetni, ami közlekedési szempontból megoldandó probléma. A gyógyfürdő közvetlen környezetében problémát jelent a Balmazújvárosi úttól nyugatra kialakult ipari terület. A városrészben felhagyott temető található, melynek hasznosítása még nem megoldott. A városrész a gyógyfürdő jelenléte kapcsán jelentős üdülőtérrel rendelkezik. Ide ékelődik az időközben megszűnt téglagyár területe, ami még szintén rendezésre vár. A városrészben az alábbi iparágak, vállalkozási területek vannak jelen: mezőgazdaság - élelmiszeripar, légtechnikai berendezések gyártása, fémszerkezetgyártás, építőipar, logisztika, növénytermesztés, kereskedelem.

Hajdúnánás legtávolabbi városrésze, mintegy 8 km-re fekszik a Hajdúnánás központjától. A várostól különálló, valaha önálló falu ma is egy határozottan elkülönült területiség. Tedej önálló településként ma is megállná a helyét, akár az állandó lakosok számát nézve, akár az iparüzési adóbevételt tekintve. Tedej sajátossága, hogy kétszer nagyobb iparteleppel rendelkezik, mint amekkora területen lakják. Utcáit nagy kertkapcsolattal rendelkező családi házak alkotják. Hosszú évszázadokra visszatekintő múlttal rendelkezik a mindössze 11 utcából álló városrész.

Hajdúnánás-Tedej városrész lakónépessége töredéke teljes városénak, mindössze 2%-a, alig 500 fő. Tedejen a lakott területen kiépítésre került a víz és áram hálózat, és a gázellátás is biztosított. A városrészen csatornázás nincs. Ezen túlmenően közsolgáltatások hiányoznak a területről, ami jelentősen csökkenti a lakóhelyként való értékét ennek a városrésznek, hiszen mindössze néhány közösségi, szociális és kulturális igényeket szolgáló intézmény található itt. A városrész közúton jól megközelíthető, a távolsági busznak 2 megállója is van, valamint a városrész 1 vasúti megállóval is rendelkezik. Kerékpárút azonban nem található itt. A jellemzően gazdasági-ipari jellegű beruházások miatt vannak feszültségek a Tedejen élők és az ott tevékenykedő piaci szereplők között. A terület szarvasmarha és sertéstelepei, a víz és csatornázási problémák jelentős környezeti terhelést jelentenek. A városrészen a kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma megfelel a lakosság számának. A városrészben található az Agrár Ipari Park.

Az egyes városrészek összehasonlítását a meglévő funkciók szempontjából az alábbi táblázat szemlélteti.

1. táblázat: A városrészek funkciói Hajdúnánáson

	Közigaz- gatási	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
Belváros									
Két körút közötti övezet									
Nagykörű ton kívüli terület									
Hajdúnán ás Tedej									

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) elérendő (középtávú) céljait erőteljesen befolyásolják az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai, másrészt Hajdú-Bihar Megyei területfejlesztési Konceptió és Program célrendszere. Mivel várhatóan az EU támogatások továbbra is kiemelt – ha nem is kizárólagos - szerepet játszanak majd Hajdúnánás fejlődésében az elkövetkező 7-8 évben, e beruházási prioritások és a városi célok egymáshoz illesztése fontos eleme jelen stratégiai tervezési folyamatnak.

Hajdúnánás városa 2012-ben fogadta el Településfejlesztési Konceptióját, melyben meghatározta jövőképét és céljait. Hajdúnánás Integrált Városfejlesztési Stratégiáját 2012 őszén fogadta el Hajdúnánás Képviselő-testülete. A stratégiát készítésére a készítői olyan módszert választottak, amely túlmutat a megszokott stratégiakészítésen, és nem csupán statisztikákat és az addigi dokumentumokat elemezték, hanem valós közösségi stratégiai tervezés zajlott. Ennek a folyamatnak a keretében a stratégiaalkotást megalapozó közösségi műhelyeken közel 150 ember vett részt. Az IVS tervezésének alapjául azonban csak a 2001-es népszámlálás adatai tudtak szolgálni.

A lentebb bemutatott részben megváltozott körülmények természetesen nem feltétlenül indokolják a település korábban megfogalmazott céljainak gyökeres átformálását, amelyek ma is érvényesek és reálisak. Azt azonban fontos szem előtt tartani, hogy a jelen ITS-ben megfogalmazott célok egyik fontos eleme kell, hogy legyen annak megítélése, hogy azok reális elérhetőségét hogyan befolyásolja a megváltozott külső feltételek rendszere, melyek az alábbi területre terjednek ki:

- az önkormányzatoknak megváltoztak a működési körülményei, elsődlegesen a humán közszolgáltatások rendszerének alapvető átalakulása és a megváltozott önkormányzati feladatokból adódó városfejlesztési lehetőségek, illetve kihívások miatt, valamint
- a Kormány egyértelmű elkötelezettsége arra nézve, hogy alapvetően a gazdaságfejlesztést állítja a 2014-2020-as Európai Unió fejlesztések fókuszába

3.1 Jövőkép

Hajdúnánás Integrált Városfejlesztési Stratégiájának közösségi, társadalmi tervezési folyamata során különböző összetételű és érdekeltségű lakossági csoportok által megfogalmazottakból állt össze az a jövőkép, ami város egy későbbi, vágyott és lehetséges képét festi meg. A jövőkép hosszabb távon, 20 éves távlat nagyságrendjében elképzelt és elérhető lehetőséget fogalmaz meg, a lehetőségekből kiindulva, a város lakóinak igényeit összefogva.

JÖVŐKÉP

Hajdúnánás, az önrendelkező város

Hajdúnánás az Észak-Hajdúság oktatási, kulturális, technológiai, szabadidős, idegenforgalmi és gazdasági központja. Széles együttműködési rendszerrel bír a Kárpát-medencében, európai és nemzetközi szinten is.

Gazdasága, piaca és energiaellátása nem kiszolgáltatott. A helyben megtermelt áru magas hozzáadott értékkel és széles felvevő piaccal bír. A település minden lakójának a megélhetése biztosított. A magas foglalkoztatottság alapja az erős, helyi gazdaság.

A település vagyona kulturális, gazdasági és környezeti téren is növekvő. Megtartó képessége, vonzása és visszavonzása erős. Erős középréteggel rendelkezik. Tudásbázisa egyre szélesedik, és a gazdaságot szolgálja. Biztonságos város, megtartja békés, kisvárosias jellegét.

Hajdúnánás középtávú fejlesztési céljai összhangban vannak a város jövőképével, az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és egyben a város fejlesztésének **átfogó célja** a jövőkép rövid, középtávú értékválasztáson alapuló megfogalmazása.

ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSI CÉL

A hajdúnánásiak aktív közösségi szerepvállalásával az itt élők életminőségének javítása és a népesség megtartása érdekében vonzó és önellátó térségi központ kialakítása a gazdaság, az oktatás, az egészségügy, a közigazgatás, a szolgáltatások, a kultúra és az idegenforgalom területén.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Jelen fejezet célja a **középtávú városi célok** részletes meghatározása. Hajdúnánás vonatkozásában kétféle cél kerül meghatározásra:

- **Városi szintű tematikus célok**, amely tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a város egészére vonatkoznak. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges.

E célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Hajdúnánás város önkormányzata, hanem a város egészének tervezési alapidokumentuma. Ebből

kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán, non-profit szereplők valósítják majd meg.

- **Városrészi szintű területi célok**, amelyek Hajdúnánás 4 városrészére javasoltak. E célok a Településfejlesztési Koncepcióban nem szerepeltek, így azok meghatározása jelen fejezet részét képezi.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló **középtávú célok** alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

- T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése
- T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés
- T3: Értéktörző városfejlesztés

T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése

A város fejlődésének egyik fontos tényezője a városi közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése, melynek egyik tényezője a lakosok munkába való eljutása (vidékről és városban belülről egyaránt), a foglalkoztatók megközelíthetősége. Fontos a fenntartható közösségi közlekedés beindítása a városban ezzel és a turisztikai igényekkel összhangban, a kerékpáros és egyes esetekben gyalogos közlekedés feltételeinek fejlesztése, a munkarendhez igazodó közlekedésszervezés. Fontos, hogy a közlekedési hálózat fejlesztése a fenntartható mobilitást szolgálja, amelyek mindegyike elősegíti közvetlen vagy közvetett módon a klímaváltozás hatásainak mérséklését.

A fenntartható városi élet fontos elemét képezik a megfelelő lakhatási feltételek és közművek rendelkezésre állása. Az épített környezet fejlesztésekor továbbra is kiemelt szempont kell, hogy legyen az energiahatékonyság növelése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint az épített örökség védelme, valamint a kihasználatlan épületek, telkek és barnamezős területek intenzívebb hasznosítása. Erősíteni kell Hajdúnánáson a megújuló energiák használatát a köz és magánszférában egyaránt. Törekedni kell a lehető legnagyobb mértékű önellátásra az energetikában. A bérlakás-program a szociális szerepén túl fontos szerepet játszhat a fiatal szakképzett munkaerő városba vonzásában is és megtartásában.

Egy város fejlődése nagymértékben függ annak társadalmától, a társadalom szolidaritásától, az aktív helyi közösségek jelenlététől. Hajdúnánáson építeni kell és tovább kell erősíteni az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezéseket.

A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a városban, így ezen városrészek felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van szükség.

Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevezethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés

szerepére építő fejlett helyi gazdasággal rendelkezzen, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít az itt élőknek.

A foglalkoztatás előmozdításának egyik fontos eleme az aktivitási ráta növelése, másik fontos eleme a munkahelyek számának emelése. A város gazdaságában, a foglalkoztatásban már jelenleg is kiemelt szerepe van néhány ipari ágazatnak, valamint a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak. A gazdaság versenyképességének növeléséhez e szegmensek további fejlesztésére van szükség, többek között a magasabb hozzáadott értéket adó termékek fejlesztésére. Kiemelten fontos a munkahelyek teremtése céljából és a rendelkezésre álló ipari fejlesztésre alkalmas területek kihasználása érdekében beruházások idevonzása, ennek feltételeinek megteremtése. Fontos a vállalkozások fejlesztését segítő hatékony városi intézményrendszer kialakítása, folyamatos konzultáció a vállalkozásokkal és potenciális befektetőkkel. Erősíteni kell a helyi vállalkozásokat, ennek érdekében tovább kell ösztönözni a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének városban tartását és a város önálló képességének erősítését.

A városban élők életminőségének fontos alapfeltétele a megfelelő színvonalú közszolgáltatások elérhetősége, mely részben Hajdúnánás járásközponti szerepéhez kapcsolódik. A városban a szükséges infrastruktúra kiépült, minőségi javításokra, energetikai megújításra van még szükség. A hangsúlyt a szolgáltatások színvonalának további javítására szükséges helyezni. A korszerű egészségügyi alap- és szakellátás biztosítása mellett kiemelt szerepet kell kapnia a prevenciónak és az egészségmegőrző programoknak, együttműködve egy fejlett gondozási, ápolási rendszerrel. A korábban megkezdett kiemelkedő szociális ellátottsági rendszer fenntartása és lehetősége szerinti fejlesztése a cél, elsősorban a rászorulóknak szükségleteire reagálva. A demográfiai tendenciákhoz igazodva kiemelt figyelmet szükséges fordítani az időseket ellátó intézmények fejlesztésére.

A magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer kialakítása.

T3: Értéktörő városfejlesztés erősítése

A városi élet fontos elemét képezi a városkép: a közterek, középületek állapota. Fontos feladat a derogálódott területek megújítása, a szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása. A vonzó településkép erősítése érdekében szükséges a zöldterületek megóvása, további fejlesztése.

A városban élők életminőségét nagyban befolyásolja az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyisége és minősége. Ehhez kapcsolódóan kiemelt fontosságú a szabadidő eltöltését segítő infrastruktúra, különösen a játszóterek, rekreációs terek, sportlétesítmények kiépítése, fejlesztése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

Hajdúnánáson jelenleg is van térségi hatáskörön túlmutató rendezvény. E rendezvények kínálatának bővítése, az év minden részére kiterjedő programok szervezése tovább erősítheti a város vonzerejét. Hajdúnánáson kiemelten fontos a helyi identitástudat további erősítése is.

Hajdúnánás fürdője turisztikai célterület a városban. A turizmus további erősödéséhez szükséges a meglévő attrakciók fejlesztése, újabb vonzerők kialakítása a turisztikai potenciálok, mint például

a Keleti-főcsatorna adottságaira építve. Fontos a turisztikai attrakciók rendszerbe szervezése, az ehhez szükséges intézményrendszer fejlesztése.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes városrészi szintű helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján kerülnek megfogalmazásra. Az alábbi térkép mutatja Hajdúnánás 4 városrészét, amelyekre a városrészi célok megfogalmazásra kerültek. A térképen az alábbi színekkel került alkalmazásra.

- **Belváros:** Ady Endre körút – Széchenyi körút – Bocskai utca – Bocskai köz – Bartók Béla utca – Bethlen Gábor körút (narancssárga)
- **Két körút közötti terület:** az Ady Endre körút – Széchenyi körút – Bocskai utca – Bocskai köz – Bartók Béla utca – Bethlen Gábor körút és a Magyar utca – Attila utca – Baross utca – Honfoglalás utca – Árpád utca közötti terület; (piros)
- **Nagykörúton kívüli terület:** Magyar utca – Attila utca – Baross utca – Honfoglalás utca – Árpád utca által körülhatárolt területen kívüli terület; (zöld)
- **Hajdúnánás-Tedej teljes területe** (világoskék)

2. térkép: Hajdúnánás városrészei

Forrás: Hajdúnánás Polgármesteri Hivatal, 2015

A városrészi célok meghatározásának **alapelvei** voltak, hogy építsen a városrész SWOT elemzésében megfogalmazott erősségeire és járuljon hozzá a városrész SWOT elemzésében megfogalmazott problémák megoldásához. A városrészek részletes bemutatása Hajdúnánás Integrált Településfejlesztési Stratégia Megalapozó Tanulmány 3.3. fejezetében található.

Városrészi célok felsorolása:

- **V1: Belváros:** A központi jellegű funkciók erősítése és vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével
- **V2: Két körút közötti övezet:** Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a közműellátottság fejlesztése a jobb életminőség biztosítása érdekében
- **V3: Nagykörúton kívüli terület:** A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közműellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása
- **V4: Hajdúnánás-Tedej:** Az itt élők életminőségének javítása és a vállalkozások versenyképességének erősítése

V1: Belváros: A központi jellegű funkciók erősítése és vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével

Belváros SWOT ³	
Erősségek	Gyengeségek
<p>Nagy a közigazgatási, közszolgáltatási intézmények koncentrációja</p> <p>Magas a munkavállalói korú népesség aránya</p> <p>Magas a felsőfokú végzettségűek aránya</p> <p>A Belváros infrastrukturális ellátottsága megfelelő</p> <p>A városrész megközelíthetősége kedvező</p> <p>Relatív alacsony a gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül</p> <p>Magas a kiskereskedelmi egységek és pénzügyi szolgáltatók száma</p> <p>Lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága jó</p> <p>A közterek, parkok száma és kiterjedése megfelelő</p> <p>Közösségi terek magas száma</p>	<p>Korszerűsítésre váró lakótelep állapota</p> <p>Kedvezőtlen korstruktúra (alacsony a 0-14 éves és magas a 60+ korosztály aránya)</p> <p>Jelentős átmenő személygépkocsi forgalom</p> <p>A zöldterületek minősége (elsősorban a lakótelepeken) részben nem megfelelő</p> <p>Rendezetlen a piac környezete</p> <p>A kerékpárút-hálózat hiánya</p> <p>Játszóterek hiánya</p> <p>A közintézmények általános állapota</p>

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

	Közigazgatási	Kereskedelmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld-felületi	Közlekedési	Lakó	Mezőgazdasági	Közösségi
Meglévő	+	+				+	+		+
Tervezett	+				+	+	+		+

³ Forrás: ITS Megalapozó tanulmány

V2 Két körút közötti övezet: Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a közműellátottság fejlesztése a jobb életminőség biztosítása érdekében

Két körút közötti terület SWOT ⁴	
Erősségek	Gyengeségek
<p>Magas a közszolgáltatási intézmények koncentrációja</p> <p>Magas a felsőfokú végzettségűek aránya</p> <p>Városi szinten is kimagaslóan alacsony a Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül kedvező</p> <p>Családi házas, élhető környezet</p> <p>Lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága jó</p> <p>A városrész megközelíthetősége kedvező</p> <p>Relatív alacsony a gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül</p> <p>Megfelelő a városrész kiskereskedelmi egységekkel való ellátottsága</p>	<p>A városi átlagnál alacsonyabb az aktív korúak aránya</p> <p>Kedvezőtlen korstruktúra (alacsony a 0-14 éves és magas a 60 – korosztály aránya)</p> <p>Alacsony a városrész ellátottsága közösségi terekkel</p> <p>A kerékpárút-hálózat hiánya</p> <p>Játszóterek hiánya</p> <p>A közintézmények általános állapota</p>

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

	Közigaz- gatási	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
Meglévő	+	+				+	+		
Tervezett	+				+	+			+

⁴ Forrás: ITS Megalapozó tanulmány

V3: Nagykörúton kívüli terület: A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közműellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása

Nagykörúton kívüli terület SWOT ⁵	
Erősségek	Gyengeségek
<p>Turisztikai attrakciók megléte (fürdő, lovarda)</p> <p>A gazdasági funkciók erős jelenléte</p> <p>Vállalkozások magas száma</p> <p>Szálláshelyek magas száma</p> <p>Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül kedvező</p> <p>Családi házas, élhető környezet megléte</p> <p>Lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága jó</p> <p>A városrész megközelíthetősége kedvező</p> <p>Megfelelő a városrész kiskereskedelmi egységekkel való ellátottsága</p> <p>Alacsony munkanélküliségi ráta</p> <p>Közvetlen vasúti kapcsolat</p> <p>Autóbuszjárat megléte a városközpontba</p>	<p>Romló tendencia az aktív korúak aránya tekintetében</p> <p>Kedvezőtlen korstruktúra (alacsony a 0-14 éves és magas a 60 – korosztály aránya)</p> <p>Alacsony a városrész ellátottsága közösségi terekkel</p> <p>Közösségi szolgáltatások száma alacsony</p> <p>Alacsony a közszolgáltatási intézmények koncentrációja</p> <p>A teherforgalom magas aránya</p> <p>A tömegközlekedési feltételek fejlesztésre szorulnak</p> <p>A felhagyott temető új funkcióval való megtöltése nem megoldott</p> <p>A felhagyott téglagyár területrendezése nem megoldott</p> <p>A kerékpárút-hálózat hiánya</p> <p>Ipari park hiánya</p> <p>Játszóterek hiánya</p> <p>A közintézmények általános állapota megújításra szorul</p>

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

	Közigazgatási	Kereskedelmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld-felületi	Közlekedési	Lakó	Mezőgazdasági	Közösségi
Meglévő			+	+	+	+	+		+
Tervezett			+	+	+	+	+		+

⁵ Forrás: ITS Megalapozó tanulmány

V4: Hajdúnánás-Tedej: Az itt élők életminőségének javítása és a vállalkozások versenyképességének erősítése

Hajdúnánás-Tedej SWOT ⁶	
Erősségek	Gyengeségek
A gazdasági funkciók erős jelenléte, vállalkozások számának magas aránya Sportolásra alkalmas terek megléte (focipálya, lovarda) Kedvező demográfiai korösszetétel Közvetlen vasúti kapcsolat A városrész megközelíthetősége megfelelő Megfelelő a városrész kiskereskedelmi egységekkel való ellátottsága Agráripari park jelenléte	A lakásállomány gyenge színvonala A munkanélküliek és a tartós munkanélküliek aránya magas Alacsony a városrész ellátottsága közösségi terekkel Alacsony a városrész infrastrukturális ellátottsága A kerékpárút-hálózat hiánya Mezőgazdasági tevékenységből adódó környezeti terhelés Játszóterek hiánya A közműintézmények általános állapota

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

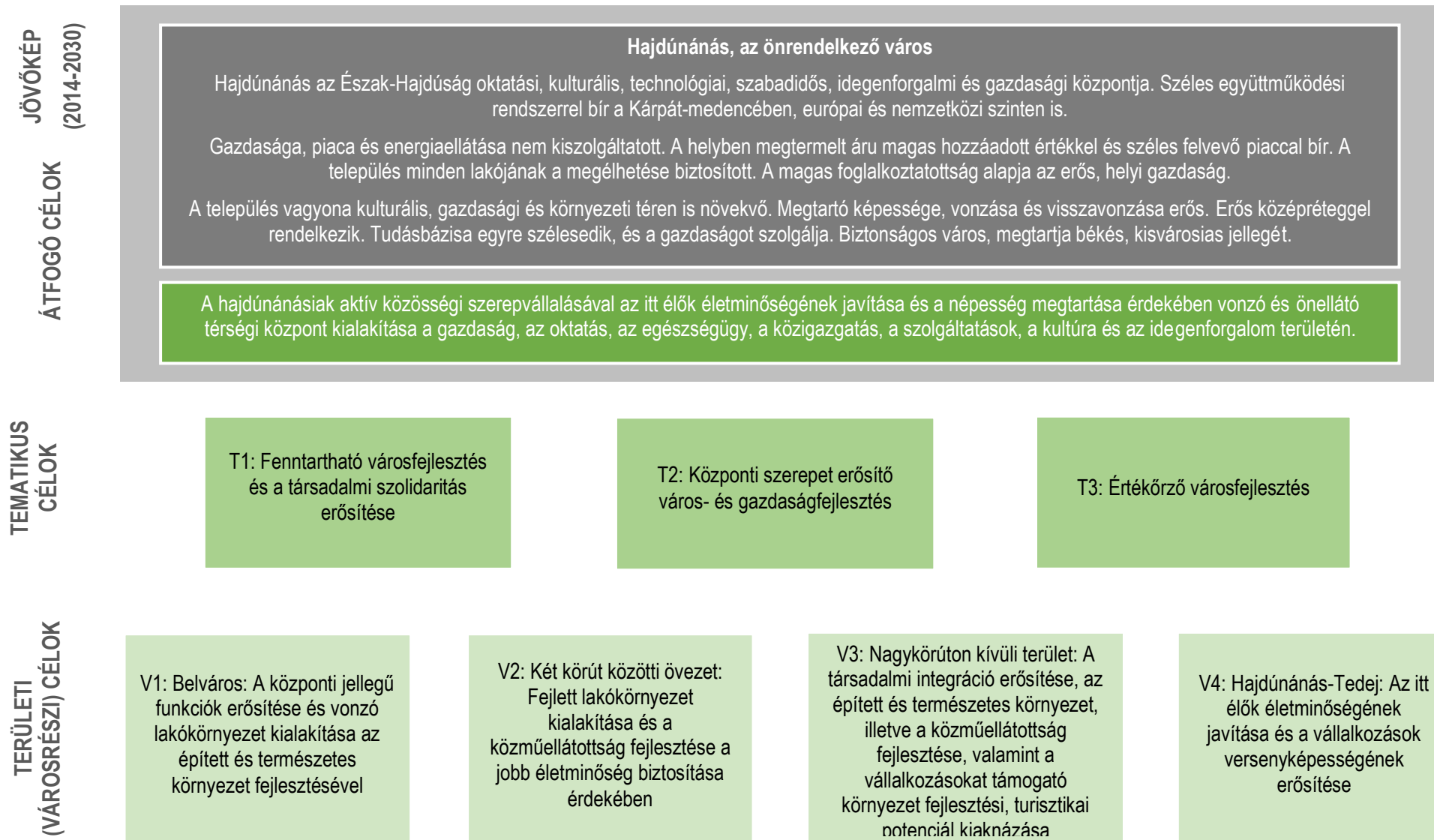
	Közigaz- gatási	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
Meglévő			+				+	+	
Tervezett	+		+		+	+	+	+	+

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését. A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

⁶ Forrás: ITS Megalapozó tanulmány

3. ábra: Hajdúnánás városfejlesztési célrendszere 2014-2020 között

2. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése	T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés	T3: Értéktörző városfejlesztés
V1: Belváros: A központi jellegű funkciók erősítése és vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével			
V2: Két körút közötti övezet: Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a közműellátottság fejlesztése a jobb életminőség biztosítása érdekében			
V3: Nagykörúton kívüli terület: A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közműellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása			
V4: Hajdúnánás-Tedej: Az itt élők életminőségének javítása és a vállalkozások versenyképességének erősítése			

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a lehatárolás indoklása és az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

A város korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiájában eddig szinte kizárólagosan alkalmazott akcióterületi megközelítés a továbbiakban is fontos – és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres – eszköze a források koncentrált felhasználásának, és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának is, de jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia keretében nem kizárólag az akcióterületeken végrehajtandó projektek kerülnek meghatározásra.

Hajdúnánás város akcióterületeinek kijelölését alapvetően az általános és a városrészi szintű helyzetfeltárás eredményei határozták meg, mely egyrészt a 2011-es népszámlálás, másrészt a város által szolgáltatott adatokra épül. A stratégia átfogó céljával összhangban a város földrajzi elhelyezkedésére, természeti, gazdasági és humán erőforrásaira támaszkodva szükséges az értékek megőrzése és fenntartható használata révén az itt élők számára a minőségi élet feltételeit hosszú ideig biztosító környezet kialakítása.

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan végbemenő fejlesztések vannak jelen és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását illetve hatásának kiteljesedését
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- volumenük, így várható hatásuk is legyen akkora, hogy érzékelhető változást idézzenek elő az akcióterületen.

Ahogy az a Megalapozó Tanulmányban meghatározásra került, a Központi Statisztikai Hivatal tájékoztatása szerint a 2011-es népszámlálás adatai alapján Hajdúnánáson nem jelölhető ki olyan terület, amely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek. **Hajdúnánás Tedej** az a terület, amely a KSH adatai alapján szegregációval veszélyeztetett. Az ITS tervezése meghatározásra kerültek a városi segélyezési mutatókon alapuló, mely alapján a **Belváros-Lakótelep** bizonyult szociális szempontból problémás területnek. Az ITS tervezése során mindkét településrész **szociális város rehabilitációra kijelölt akcióterületi besorolást** kapott:

1. Hajdúnánás-Tedej AT
2. Belváros-lakótelep AT

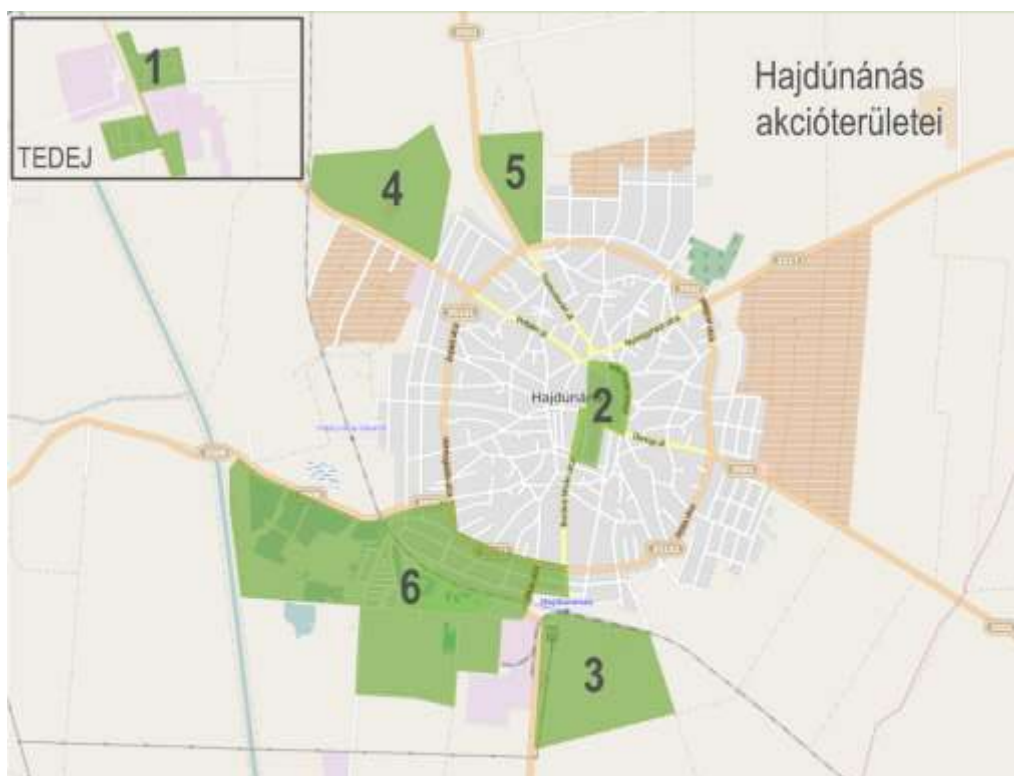
A fentiekkel összhangban, de nem szociális város-rehabilitációs céllal a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan Hajdúnánáson 4 **gazdaságfejlesztési célú funkcióbővítő akcióterület** került meghatározásra:

3. Balmazújvárosi úti AT
4. Polgári úti AT
5. Tiszavasvári úti AT
6. DNY-i turisztikai AT

Az akcióterületi tervezésnek megfelelően az érintett területekre számos fejlesztés került meghatározásra. Az alábbi térkép bemutatja ezen akcióterületek elhelyezkedését Hajdúnánáson.

3. térkép: Hajdúnánás akcióterületei

Forrás: Hajdúnánás város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

4.1.1 Hajdúnánás-Tedej akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** szociális
- **A lehatárolás indoklása:** KSH mutatók alapján szegregációval veszélyeztetett terület
- **A városrész stratégiában meghatározott célja:** V4: Hajdúnánás- Tedej: Az itt élők életminőségének javítása és a vállalkozások versenyképességének erősítése

4. térkép: Hajdúnánás-Tedej akcióterület lehatárolása

Forrás: Hajdúnánás város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közzolg.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turiszt- ikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
+-		+		+	+	+	+	+

Az akcióterületen tervezett tevékenységek

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
TEDEJ AT 1	Játszótér építése	T1	10
TEDEJ AT 2	Város-rehabilitáció Hajdúnánás-Tedej-en	T1, T3	300
TEDEJ AT 3	A természetes környezet megújítása és védelme Hajdúnánás-Tedejen a környezet terhelése és a védekezés érdekében	T3	5
TEDEJ AT 4	Épített környezet megújítása Hajdúnánás-Tedejen	T1, T3	nincs adat
TEDEJ AT 5	Közbiztonsági funkciók erősítése	T1	30

4.1.2 Belváros-Lakótelep akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** szociális
- **A lehatárolás:** Ady Endre krt. páratlan, Dorogi u. páros 14-ig, Dorogi u. páratlan 7-ig, Mártírok u., Kossuth u., Köztársaság tér
- **A lehatárolás indoklása:** A helyzetelemzésben bemutatott leromlott lakókörnyezet és az Önkormányzat és a Járási Hivatal segélyezési mutatói alapján szükséges a terület szociális célú fejlesztése
- **A városrész stratégiában meghatározott célja: V1: Belváros:** A központi jellegű funkciók erősítése és vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével

5. térkép: Belváros - Lakótelep akcióterület lehatárolása

Forrás: Hajdúnánás város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közszo.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turiszt- ikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
+	+			+	+	+		+

Az akcióterületen tervezett tevékenységek

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
BELVÁROS AT 1	Városközpont elavult környezetének rehabilitációja	T1	500
BELVÁROS AT 2	Táv hő szolgáltatás energiaigényének geotermikus biztosítása	T3	1450
BELVÁROS AT 3	Panelprogram	T1, T3	nincs adat
BELVÁROS AT 4	A Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, a Városi Bölcsőde épületének felújítása, energetikai modernizálása, akadálymentesítése, nyílászárócseréje	T1	nincs adat
BELVÁROS AT 5	Akcióterületi közösségi programok, szolgáltatások bővítése a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat fejlesztésével és szakmai vezetésével	T1	nincs adat
BELVÁROS AT 6	A Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat épületének külső felújítása keretében a nyílászárók cseréje, a fűdém hőszigetelése, a belső átalakítása, falszigetelése, akadálymentesítése, a fűtés és világítás korszerűsítése	T1	nincs adat

4.1.3 Balmazújvárosi úti akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** Funkcióbővítő
- **A lehatárolás indoklása:** A HÉSZ-ben a terület ipari területként van megjelölve és az tervezett fejlesztések földrajzilag koncentráltan segítik egymást és a vállalkozások és a gazdasági környezet fejlesztését.
- **A városrész stratégiában meghatározott célja: V3: Nagykörúton kívüli terület:** A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közműellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása

6. térkép: Balmazújvárosi úti akcióterület lehatárolása

Forrás: Hajdúnánás város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közszolg.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztika- i	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
		+		+	+			

Az akcióterületen tervezett tevékenységek

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
BALMAZ AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Balmazújvárosi úti ipari területen	T2	1000
BALMAZ AT 2	Energetikai rendszer kiépítése a Balmazújvárosi úti ipari területen	T2	500

4.1.4 Polgári úti akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** Funkcióbővítő
- **A lehatárolás indoklása:** A HÉSZ-ben a terület ipari területként van megjelölve és az tervezett fejlesztések földrajzilag koncentráltan segítik egymást és a vállalkozások és a gazdasági környezet fejlesztését.
- **A városrész stratégiában meghatározott célja: V3: Nagykörúton kívüli terület:** A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közműellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása

7. térkép: Polgári úti akcióterület lehatárolása

Forrás: Hajdúnánás város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közszolg.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztí- kai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
		+		+	+			

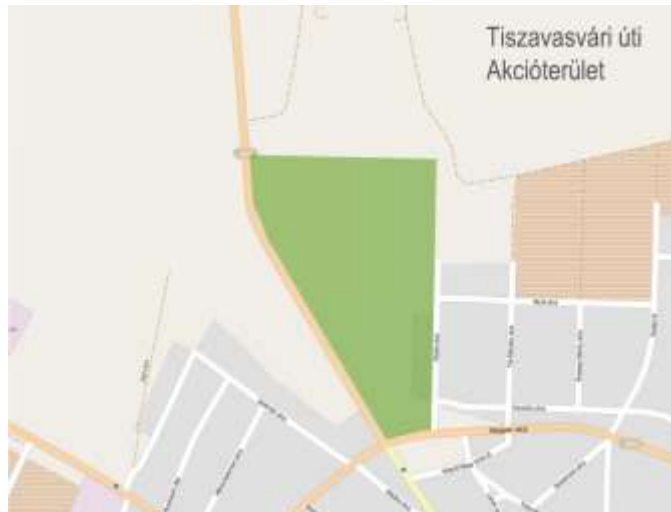
Az akcióterületen tervezett tevékenységek

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
POLGÁR AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Polgári úton található ipari területen	T2	300

4.1.5 Tiszavasvári úti akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** Funkcióbővítő
- **A lehatárolás indoklása:** A HÉSZ-ben a terület ipari területként van megjelölve és az tervezett fejlesztések földrajzilag koncentráltan segítik egymást és a vállalkozások és a gazdasági környezet fejlesztését.
- **A városrész stratégiában meghatározott célja: V3: Nagykörúton kívüli terület:** A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közműellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása

8. térkép: Tiszavasvári úti akcióterület lehatárolása

Forrás: Hajdúnánás város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közszolg.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztika- i	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
		+			+			

Az akcióterületen tervezett tevékenységek

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
VASVÁRI AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Tiszavasvári úton található ipari területen	T2	100

4.1.6 Hajdúnánás DNY-i turisztikai akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** Funkcióbővítő
- **A lehatárolás indoklása:** A területen az Önkormányzat és a vállalkozások turisztikai jelleggel koncentrált fejlesztéseket valósítottak meg az elmúlt időszakban és további beruházások tervezettek, melyek egymást kiegészítő jelleggel tudnak megvalósulni.
- **A városrész stratégiában meghatározott célja: V3: Nagykörúton kívüli terület:** A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közműellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása

9. térkép: Hajdúnánás DNY-i turisztikai akcióterület lehatárolása

Forrás: Hajdúnánás város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közszolg.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztika	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
	+		+	+	+			+

Az akcióterületen tervezett tevékenységek

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
DNY-I TUR AT 1	Turisztikai fejlesztés - Gyógyfürdő fejlesztése	T2	1500
DNY-I TUR AT 2	Turisztika fejlesztés - szálláshelyek számának bővítése szálloda építéssel a Gyógyfürdő területén	T2	800
DNY-I TUR AT 3	Turisztika fejlesztés - Camping fejlesztés	T2	nincs adat
DNY-I TUR AT 4	Vízi sport kikötők és létesítmények építése a Keleti-főcsatornán	T2	400
DNY-I TUR AT 5	Szezonális jellegű vízi közlekedés kiépítése a Keleti-főcsatornán	T2	1300

4.2 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.2.1 Kulcsprojektek

Azonosító, sorszám	Tervezett kulcsprojektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
KULCS 1	Helyi élelmiszer termékek, nem élelmiszer termékek előállítás, feldolgozása, tovább fejlesztése a közfoglalkoztatás rendszerére építve	T1, T2	1200
KULCS 2	Szennyvíz derogációs fejlesztés	T1, T3	1200
KULCS 3	Városmarketing és befektetésösztönzési rendszer kialakítása Hajdúnánáson	T2	500
KULCS 4	Városi klímastratégia készítése	T3	3
KULCS 5	Közüvilágítás korszerűsítés megújuló energia felhasználásával	T3	550
KULCS 6	Önkormányzati tulajdonú épületek energia ellátásnak korszerűsítése megújuló energia hasznosítással	T1, T3	500
KULCS 7	A járóbeteg központ technológiai megújítása	T1, T3	600

4.2.2 Hálózatos projektek

KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖZL)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HKÖZL 1	3502 út tervezett főútfejlesztése, Hajdúnánás ÉK-i elkerülő út építése.	T1, T3	nincs adat
HKÖZL 2	Térségi kerékpárút fejlesztése csatlakozva az Euro-Velo kerékpárút hálózathoz.	T1, T3	950
HKÖZL 3	Rendezési tervben meghatározott Dél-Nyugat városi körgyűrű építése	T1, T3	1200
HKÖZL 4	Bel- és külterületi gyűjtő és dűlő utak fejlesztése	T1, T3	1000
HKÖZL 5	Járési közösségi közlekedési rendszer fejlesztése, buszközlekedés kialakítása.	T1, T3	100
HKÖZL 6	Út- és forgalomtechnikai korrekciók megvalósítása	T1, T3	30
HKÖZL 7	Parkolási felületek kialakítása	T1, T3	40
HKÖZL 8	Járdák megújítása	T1, T3	50

KÖZINTÉZMÉNYEK, KÖZIGAZGATÁS ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖZINT)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HKÖZINT 1	A mindennapos testneveléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés (tanuszoda)	T1	500
HKÖZINT 2	A járóbeteg központ épületének megújítása	T1	400
HKÖZINT 3	Fecskeház és apartman ház kialakítása	T1	250

KÖZINTÉZMÉNYEK, KÖZIGAZGATÁS ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖZINT)			
HKÖZINT 4	Mindennapos testnevelés feltételrendszerének fejlesztése (tornaerem)	T1	500
HKÖZINT 5	Közös önkormányzati hivatal és önkormányzati tulajdonú épületek energetikai fejlesztése	T1, T3	500
HKÖZINT 6	Oktatási intézmények fejlesztése	T1, T3	500
HKÖZINT 7	Kőrösi Csoma Sándor közép fokú intézményfejlesztése	T1, T3	300
HKÖZINT 8	Középiskolai kollégium fejlesztése és bővítése	T1, T3	100
HKÖZINT 9	Családsegítő szolgálat fejlesztése, időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése	T1, T3	150
HKÖZINT 10	Oktatás feltételeinek fejlesztése általános iskolákban	T1, T3	25
HKÖZINT 11	Oktatás feltételeinek fejlesztése középiskolákban	T1, T3	50
HKÖZINT 12	Akadálymentesítés a közintézményekben	T1, T3	nincs adat

VÁLLALKOZÁS- ÉS TURIZMUSFEJLESZTÉSI PROJEKTEK (HGAZD)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HGAZD 1	Nemzetközi szabványoknak megfelelő sportlőtér és jász-centrum szolgálat központtal	T2	nincs adat
HGAZD 2	Emlékkápolna és egyházi központ kialakítása	T2	nincs adat
HGAZD 3	Egyházi épületek templomok felújítása	T2	nincs adat
HGAZD 4	Mezőgazdasági öntözőcsatorna rendszer kiépítése felújítása	T2	500
HGAZD 5	KKV-k Egyéni vállalkozások versenyképességének támogatása	T2	600
HGAZD 6	Turisztikai desztináció menedzsment szervezet fejlesztése	T2	150
HGAZD 7	EGTC szervezetekhez kapcsolódás elősegítése	T2	2
HGAZD 8	Üzleti inkubátorház építése	T2	300
HGAZD 9	Turisztika nemzetközi marketingje	T2	100
HGAZD 10	Testvérvárosi kapcsolatos erősítése	T2	60
HGAZD 11	Családi napközi kialakítása	T2	nincs adat
HGAZD 12	Vállalkozás-barát önkormányzat fejlesztése	T2	5
HGAZD 13	Szemléletformáló akciók vállalkozói aktivitás növelésére	T2	5
HGAZD 14	Szakképzési rendszer fejlesztése	T2	750
HGAZD 15	Vállalkozások telephelyfejlesztése a város bel- és külterületén	T2	nincs adat
HGAZD 16	Mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének és az élelmiszeripari termékek feldolgozottsági fokának növelése a város bel- és külterületén	T2	nincs adat
HGAZD 17	Elektromos közúti vonatszerelvény turisztikai pontok közötti járatkialakítással	T2	30
HGAZD 18	Vállalkozások termék és szolgáltatás-fejlesztése	T2	nincs adat
HGAZD 19	Védett, vagy védettségre javasolt kiemelt helyi értéket képviselő épületek homlokzat felújításának támogatása	T2	nincs adat
HGAZD 20	Kunhalmok védelme, látogathatóságuk biztosítása, emlékhelyek kialakítása, bevonása a turisztikai láncba	T2	nincs adat
HGAZD 21	Rendőrség korábbi épületének hasznosítása	T2	nincs adat
HGAZD 22	Foglalkoztatási paktumok	T1, T2	nincs adat

SZOCIÁLIS, KULTURÁLIS, SPORT, REKREÁCIÓ ÉS KÖZÖSSÉG-FEJLESZTÉSRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HHUMAN)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HHUMAN 1	Játszóterek építése	T1	400
HHUMAN 2	Művelődési Központ épület épületenergetikai fejlesztése, funkcióbővítése	T1	400
HHUMAN 3	Helyi kulturális rendezvények, helyi civil szervezetek, sport szervezetek támogatása	T1	200
HHUMAN 4	Hősök Ligete Park felújítása	T1	300
HHUMAN 5	Térségi és helyi gazdasági hagyományok ápolása, újraélesztése	T1	300
HHUMAN 6	Városi térfigyelő rendszer fejlesztése	T1	90
HHUMAN 7	Szőlőskertek, mezőgazdasági területek védelmének fejlesztése	T1	150
HHUMAN 8	Közösségfejlesztés	T1	nincs adat
HHUMAN 9	Közösségfejlesztés CLLD-hez kapcsolódóan	T1	nincs adat
HHUMAN 10	Gyermekek rehabilitációs központ kialakítása Hajdúnánáson	T1	150
HHUMAN 11	Tehetséggondozó programok	T1	100
HHUMAN 12	Helyi TV, rádió fejlesztése, digitális adás, stúdió fejlesztés	T1	50
HHUMAN 13	Ösztöndíj program diplomás fiataloknak	T1	30
HHUMAN 14	Sürgősségi betegellátás fejlesztése	T1	nincs adat
HHUMAN 15	Időskorúak ellátásnak színvonalát fejlesztő beruházások és szoft tevékenységek	T1	nincs adat
HHUMAN 16	Szolgáltatási diverzifikáció fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál	T1	20
HHUMAN 17	Egészséges életmód elterjesztése (egészséges táplálkozás és mozgáskultúra)	T1	15
HHUMAN 18	A káros szenvedélyek elleni küzdelem	T1	15
HHUMAN 19	Az egészségügyi ellátórendszer szolgáltatásai preventív tevékenységének ösztönzése.	T1	15
HHUMAN 20	Fiatalok egészség-prevenciója, aAz egészséges életre nevelés, az oktatás és tudatformálás erősítése	T1	15
HHUMAN 21	Pozitív diszkrimináció a helyi rendeletalkotásban.	T1	0,1
HHUMAN 22	Nők egészség-prevenciója.	T1	15
HHUMAN 23	Teniszpálya téliesítése	T1	nincs adat
HHUMAN 24	Városi sporttelep futballpályáinak rekonstrukciója	T1	nincs adat
HHUMAN 25	A védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése	T1	nincs adat
HHUMAN 26	Az óvodai nevelés szakmai feltételeinek erősítése	T1	30
HHUMAN 27	Fejlesztő programok gyerekeknek	T1	30
HHUMAN 28	A hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztését segítő programok	T1	30
HHUMAN 29	Hajdúk világtalálkozója	T1	12
HHUMAN 30	Nemzetközi alkotótábor	T1	12
HHUMAN 31	Ifjúsági alkotótábor	T1	12
HHUMAN 32	Bűnmegelőzés támogatása- polgárőrség támogatása	T1	nincs adat
HHUMAN 33	Mezőri szolgálat támogatása eszközfejlesztés	T1	nincs adat
HHUMAN 34	Skate pálya fejlesztése Hajdúnánáson	T1	nincs adat
HHUMAN 35	A következő generációk biztonságát segítő szemléletformálás	T1	nincs adat
HHUMAN 36	Közösségi főiskola	T1	nincs adat

KÖRNYEZETI FEJLESZTÉSÉKRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖRNY)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HKÖRNY 1	Csapadékvíz csatorna rendszer fejlesztése, korszerűsítése belterületen belül	T3	200
HKÖRNY 2	Fürjér csatorna térségében víztároló kiépítése megyei terv, környezetvédelmi kötelezettség alapján	T3	1500
HKÖRNY 3	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése	T3	50
HKÖRNY 4	Zöldfelület fejlesztési stratégia elkészítése	T3	1
HKÖRNY 5	Zöldfelületek területének növelése	T3	20
HKÖRNY 6	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés	T3	50
HKÖRNY 7	Zöldhulladék kezelése	T3	100

4.3 A fejlesztések ütemezése

KÓD	Projekt címe	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kulcsprojektek											
KULCS 1	Helyi élelmiszer termékek, nem élelmiszer termékek előállítása, feldolgozása, tovább fejlesztése a közfoglalkoztatás rendszerére építve										
KULCS 2	Szennyvíz derogációs fejlesztés										
KULCS 3	Városmarketing és befektetés-ösztönzési rendszer kialakítása Hajdúnánáson										
KULCS 4	Városi klímastratégia készítése										
KULCS 5	Közvilágítás korszerűsítés megújuló energia felhasználásával										
KULCS 6	Önkormányzati tulajdonú épületek energia ellátásnak korszerűsítése megújuló energia-hasznosítással										
KULCS 7	A járóbeteg központ technológiai megújítása										
Akcióterületi projektek											
BALMAZ AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Balmazújvárosi úti ipari területen										
BALMAZ AT 2	Energetikai rendszer kiépítése a Balmazújvárosi úti ipari területen										
BELVÁROS AT 1	Városközpont elavult környezetének rehabilitációja										
BELVÁROS AT 2	Távhő szolgáltatás energiaigényének geotermikus biztosítása										
BELVÁROS AT 3	Panelprogram										
BELVÁROS AT 4	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a Városi Bölcsőde épületének felújítása, energetikai modernizálása, akadálymentesítése, nyílászárócseréje										
BELVÁROS AT 5	Akcióterületi közösségi programok, szolgáltatások bővítése a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat fejlesztésével és szakmai vezetésével										
BELVÁROS AT 6	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat épületének külső felújítása keretében a nyílászárók cseréje, a földem hőszigetelése, a belső átalakítása, falszigetelése, akadálymentesítése, a fűtés és világítás korszerűsítése										
DNY-I TUR AT 1	Turisztikai fejlesztés. Gyógyfürdő fejlesztése										
DNY-I TUR AT 2	Turisztika fejlesztés - szálláshelyek számának bővítése szálloda építéssel a Gyógyfürdő területén										

KÓD	Projekt címe	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DNY-I TUR AT 3	Turisztika fejlesztés - Camping fejlesztés										
DNY-I TUR AT 4	Vízi sport kikötők és létesítmények építése a Keleti-főcsatormán										
DNY-I TUR AT 5	Szezonális jellegű vízi közlekedés kiépítése a Keleti-főcsatormán										
TEDEJ AT 1	Játszótér építése										
TEDEJ AT 2	Városrehabilitáció HajdúnánásTedej-en										
TEDEJ AT 3	A természetes környezet megújítása és védelme Hajdúnánás Tedejen a környezet terhelése és a védekezés érdekében										
TEDEJ AT 4	Épített környezet megújítása Hajdúnánás-Tedejen										
TEDEJ AT 5	Közbiztonsági funkciók erősítése										
POLGÁR AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Polgári úton található ipari területen										
VASVÁRI AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Tiszavasvári úton található ipari területen										
Hálózatos projektek											
HHUMAN 1	Játszóterek építése										
HHUMAN 2	Művelődési Központ épület épületenergetikai fejlesztése, funkcióbővítése										
HHUMAN 3	Helyi kulturális rendezvények, helyi civil szervezetek, sport szervezetek támogatása										
HHUMAN 4	Hősök Ligete Park felújítása										
HHUMAN 5	Térségi és helyi gazdasági hagyományok ápolása, újraélesztése										
HHUMAN 6	Városi térfigyelő rendszer fejlesztése										
HHUMAN 7	Szőlőskertek, mezőgazdasági területek védelmének fejlesztése										
HHUMAN 8	Közösségfejlesztés										
HHUMAN 9	Közösségfejlesztés CLLD-hez kapcsolódóan										
HHUMAN 10	Gyermekekrehabilitációs központ kialakítása Hajdúnánáson										
HHUMAN 11	Tehetséggyógyító programok										
HHUMAN 12	Helyi TV, rádió fejlesztése, digitális adás, stúdió fejlesztés										
HHUMAN 13	Ösztöndíj program diplomás fiataloknak										
HHUMAN 14	Sürgősségi betegellátás fejlesztése										
HHUMAN 15	Időskorúak ellátásnak színvonalát fejlesztő beruházások és szoft tevékenységek										
HHUMAN 16	Szolgáltatási diverzifikáció fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál										
HHUMAN 17	Egészséges életmód elterjesztése (egészséges táplálkozás és mozgáskultúra)										
HHUMAN 18	A káros szenvedélyek elleni küzdelem										
HHUMAN 19	Az egészségügyi ellátórendszer szolgáltatásai preventív tevékenységének ösztönzése.										
HHUMAN 20	Fiatalkorúak egészség-prevenciója, aAz egészséges életre nevelés, az oktatás és tudatformálás erősítése										
HHUMAN 21	Pozitív diszkrimináció a helyi rendeletalkotásban.										
HHUMAN 22	Nők egészség-prevenciója.										
HHUMAN 23	Tenisz pálya téli üzemeltetése										

KÓD	Projekt címe	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
HHUMAN 24	Városi sporttelep futballpályáinak rekonstrukciója										
HHUMAN 25	A védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése										
HHUMAN 26	Az óvodai nevelés szakmai feltételeinek erősítése										
HHUMAN 27	Fejlesztő programok gyerekeknek										
HHUMAN 28	A hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztését segítő programok										
HHUMAN 29	Hajdúk világtalálkozója										
HHUMAN 30	Nemzetközi alkotótábor										
HHUMAN 31	Ifjúsági alkotótábor										
HHUMAN 32	Bűnmegelőzés támogatása- polgárőrség támogatása										
HHUMAN 33	Mezőri szolgálat támogatása eszközfejlesztés										
HHUMAN 34	Skate pálya kialakítása Hajdúnánáson										
HHUMAN 35	A következő generációk biztonságát segítő szemléletformálás										
HHUMAN 36	Közösségi főiskola										
HKÖRNY 1	Csapadékvíz csatorna rendszer fejlesztése, korszerűsítése belterületen belül										
HKÖRNY 2	Fürjér csatorna térségében víztároló kiépítése megyei terv, környezetvédelmi kötelezettség alapján										
HKÖRNY 3	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése										
HKÖRNY 4	Zöldfelület fejlesztési stratégia elkészítése										
HKÖRNY 5	Zöldfelületek területének növelése										
HKÖRNY 6	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés										
HKÖRNY 7	Zöldhulladék kezelése										
HKÖZINT 1	A mindennapos testneveléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés (tanuszoda)										
HKÖZINT 2	A járóbeteg központ épületének megújítása										
HKÖZINT 3	Fecskeház és apartman ház kialakítása										
HKÖZINT 4	Mindennapos testnevelés feltételrendszerének fejlesztése (tornaerem)										
HKÖZINT 5	Közös önkormányzati hivatal és önkormányzati tulajdonú épületek energetikai fejlesztése										
HKÖZINT 6	Oktatási intézmények energetikai fejlesztése										
HKÖZINT 7	Kőrösi Csoma Sándor középfokú intézményfejlesztése										
HKÖZINT 8	Középiskolai kollégium fejlesztése és bővítése										
HKÖZINT 9	Családsegítő szolgálat fejlesztése, időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése										
HKÖZINT 10	Oktatás feltételeinek fejlesztése általános iskolákban										
HKÖZINT 11	Oktatás feltételeinek fejlesztése középiskolákban										
HKÖZINT 12	Akadálymentesítés a közintézményekben										
HKÖZL 1	3502 út tervezett főútfejlesztése, Hajdúnánás ÉK-i elkerülő út építése.										
HKÖZL 2	Térségi kerékpárút fejlesztése csatlakozva az Euro-Velo kerékpárút hálózathoz.										
HKÖZL 3	Rendezési tervben meghatározott Dél-Nyugat városi körgyűrű építése										
HKÖZL 4	Bel- és külterületi gyűjtő és dűlő utak fejlesztése										

KÓD	Projekt címe	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
HKÖZL 5	Járési közösségi közlekedési rendszer fejlesztése, buszközlekedés kialakítása.										
HKÖZL 6	Út- és forgalomtechnikai korrekciók megvalósítása										
HKÖZL 7	Parkolási felületek kialakítása										
HKÖZL 8	Járdák megújítása										
HGAZD 1	Nemzetközi szabványoknak megfelelő sportlőtér és íjász-centrum szolgálat központtal										
HGAZD 2	Emlékkápolna és egyházi központ kialakítása										
HGAZD 3	Egyházi épületek templomok felújítása										
HGAZD 4	Mezőgazdasági öntözőcsatorna rendszer kiépítése felújítása										
HGAZD 5	KKV-k Egyéni vállalkozások versenyképességének támogatása										
HGAZD 6	Turisztikai desztináció menedzsment szervezet fejlesztése										
HGAZD 7	EGTC szervezetekhez kapcsolódás elősegítése										
HGAZD 8	Üzleti inkubátorház építése										
HGAZD 9	Turisztika nemzetközi marketingje										
HGAZD 10	Testvérvárosi kapcsolatos erősítése										
HGAZD 11	Családi napközi kialakítása										
HGAZD 12	Vállalkozás-barát önkormányzat fejlesztése										
HGAZD 13	Szemléletformáló akciók vállalkozói aktivitás növelésére										
HGAZD 14	Szakképzési rendszer fejlesztése										
HGAZD 15	Vállalkozások telephelyfejlesztése a város bel- és külterületén										
HGAZD 16	Mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének és az élelmiszeripari termékek feldolgozottsági fokának növelés a város bel- és külterületén										
HGAZD 17	Elektromos közúti vonatszerelvény turisztikai pontok közötti járatkialakítással										
HGAZD 18	Vállalkozások termék és szolgáltatás-fejlesztése										
HGAZD 19	Védett, vagy védettségre javasolt kiemelt helyi értéket képviselő épületek homlokzat felújításának támogatása										
HGAZD 20	Kunhalmok védelme, látogathatóságuk biztosítása, emlékhelyek kialakítása, bevonása a turisztikai láncba										
HGAZD 21	Rendőrség korábbi épületének hasznosítása										
HGAZD 22	Foglalkoztatási paktumok										

4.4 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Jelen fejezetben megfogalmazott tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020-as támogatási időszakban a város számára rendelkezésre álló források jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhely városok számára a következő támogatási időszakban kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és

felhasználása az Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg területi szinteken (külön megyei szint és külön megyei jogú város szintje), mely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett fejlesztéseket. Hajdú-Bihar megyei területi szereplői részére (Debrecen nélkül) rendelkezésre álló keret 49,62 Mrd Ft⁷. Ezen túlmenően a megye szereplői részére alokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

3. táblázat: Hajdú-Bihar megye TOP forráskerete terhére tervezett, a megyei integrált területi program végleges változatának elkészítéséhez alapul szolgáló forrásallokáció

Prioritás	Prioritások szerinti tervezett allokáció	Tervezett intézkedések	Intézkedések szerinti tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	37,4%	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	7,105
		1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	4,431
		1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	3,176
		1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,830
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	18,5%	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	9,181
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	25,2%	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	4,677
		3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	7,810
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	7,7%	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,336
		4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,062
		4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,440
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	11,2%	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	4,117
		5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,539
		5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	0,919

Forrás: 64/2015. (V.8.) MÖK határozat és kapcsolódó előterjesztés, www.hbmo.hu

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. **A város által felhasználni tervezett források** milliárdos nagyságrendűek: az alábbi táblázat adatai alapján több mint 26 milliárd forintnyi fejlesztést kíván megvalósítani számítt az önkormányzat. A ténylegesen megvalósuló fejlesztések alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függenek.

A város által meghatározott célok elérése nem csak az Önkormányzat és a közszféra érdeke, hanem a Hajdúnánáson élők, az ott dolgozók és az ott működő vállalkozásoké is. Ezért kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánszféra fejlesztésekbe való bevonása. Ezért már a tervezés szakában bevonásra kerültek a civil szervezetek és a város jelentős vállalkozásai, hogy javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerében és projektjeik megjelenjenek a stratégiában.

⁷ 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. A jelenleg tapasztalható, az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

A város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozót folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap.

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program** (IKOP) elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program**, azaz az EFOP elsődleges célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program** (KEHOP) célja, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program**, azaz a GINOP egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A TOP, azaz a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program** fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. Fejlesztései között helyet kapnak a közvetlenül a közszférára, a helyi társadalomra és környezetre irányuló fejlesztések is.
- A VEKOP, azaz **Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program** segítségével kívánjuk biztosítani Magyarország egyetlen „fejlettebb” régiójának további fejlődését, gazdasági versenyképességének további növekedését, illetve a régió belüli fejlettségbeli különbségek csökkenését.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései lesznek a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program** (KÖFOP) terhére végrehajtva.

- A VP, azaz **Vidékfejlesztési Program** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program** (MAHOP) a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- Az RSZTOP, azaz a **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program** elsődleges célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

A Hajdúnánáson a 2014-2020-as időszakban megvalósítani tervezett projektek illeszkedését a fenti forrásokhoz az alábbi táblázat mutatja be.

4. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt kód	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
KULCSPROJEKTEK			
KULCS 1	Helyi élelmiszer termékek, nem élelmiszer termékek előállítása, feldolgozása, tovább fejlesztése a közfoglalkoztatás rendszerére építve	1200	TOP 1.1 TOP 5.3
KULCS 2	Szennyvíz derogációs fejlesztés	1200	KEHOP 2
KULCS 3	Városmarketing és befektetés-ösztönzési rendszer kialakítása Hajdúnánáson	500	TOP 5.3
KULCS 4	Városi klímastratégia készítése	3	Saját forrás
KULCS 5	Közvilágítás korszerűsítés megújuló energia felhasználásával	550	TOP 3.2
KULCS 6	Önkormányzati tulajdonú épületek energia ellátásnak korszerűsítése megújuló energia-hasznosítással	500	TOP 3.2
KULCS 7	A járóbeteg központ technológiai megújítása	600	TOP 4.1
AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK			
BALMAZ AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Balmazújvárosi úti ipari területen	1000	TOP 1.1.
BALMAZ AT 2	Energetikai rendszer kiépítése a Balmazújvárosi úti ipari területen	500	TOP 3.2
BELVÁROS AT 1	Városközpont elavult környezetének rehabilitációja	500	TOP 2.1
BELVÁROS AT 2	Távhő szolgáltatás energiaigényének geotermikus biztosítása	1450	KEHOP 5
BELVÁROS AT 3	Panelprogram	nincs adat	saját forrás
BELVÁROS AT 4	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a Városi Bölcsőde épületének felújítása, energetikai modernizálása, akadálymentesítése, nyílászárócseréje	nincs adat	TOP 3.2
BELVÁROS AT 5	Akcióterületi közösségi programok, szolgáltatások bővítése a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat fejlesztésével és szakmai vezetésével	nincs adat	TOP 5.2 TOP 4.3
BELVÁROS AT 6	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat épületének külső felújítása keretében a nyílászárók cseréje, a fűdém hőszigetelése, a belső átalakítása, falszigetelése, akadálymentesítése, a fűtés és világítás korszerűsítése	nincs adat	TOP 2.1
DNY-I TUR AT 1	Turisztikai fejlesztés - Gyógyfürdő fejlesztése	1500	GINOP 7. GINOP 8. saját forrás
DNY-I TUR AT 2	Turisztika fejlesztés - szálláshelyek számának bővítése szálloda építéssel a Gyógyfürdő területén	800	GINOP 8.
DNY-I TUR AT 3	Turisztika fejlesztés - Camping fejlesztés	nincs adat	GINOP 4. TOP 1.2.
DNY-I TUR AT 4	Vízi sport kikötők és létesítmények építése a Keleti-főcsatornán	400	TOP 1.2

Projekt kód	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
DNY-I TUR AT 5	Szezonális jellegű vízi közlekedés kiépítése a Keleti-főcsatormán	1300	TOP 1.2
TEDEJ AT 1	Játszótér építése	10	TOP 1.2 (önállóan nem támogatható)
TEDEJ AT 2	Városrehabilitáció HajdúnánásTedej-en	300	TOP 5.2 TOP 4.3
TEDEJ AT 3	A természetes környezet megújítása és védelme Hajdúnánás Tedejen a környezet terhelése és a védekezés érdekében	5	TOP 2.1
TEDEJ AT 4	Épített környezet megújítása Hajdúnánás-Tedejen	nincs adat	TOP 3.1
TEDEJ AT 5	Közbiztonsági funkciók erősítése	30	TOP 3.1
POLGÁR AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Polgári úton található ipari területen	300	TOP 1.1.
VASVÁRI AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Tiszavasvári úton található ipari területen	100	TOP 1.1.
HÁLÓZATOS PROJEKTEK			
HHUMAN 1	Játszóterek építése	400	TOP 1.2
HHUMAN 2	Művelődési Központ épület épületenergetikai fejlesztése, funkcióbővítése	400	TOP 3.1
HHUMAN 3	Helyi kulturális rendezvények, helyi civil szervezetek, sport szervezetek támogatása	200	TOP 5.3
HHUMAN 4	Hősök Ligete Park felújítása	300	TOP 1.2 TOP 2.1
HHUMAN 5	Térségi és helyi gazdasági hagyományok ápolása, újraélesztése	300	TOP 5.3
HHUMAN 6	Városi térfigyelő rendszer fejlesztése	90	TOP 3.1
HHUMAN 7	Szőlőskertek, mezőgazdasági területek védelmének fejlesztése	150	VP
HHUMAN 8	Közösségfejlesztés	nincs adat	TOP 5.3, EFOP 1, VP
HHUMAN 9	Közösségfejlesztés CLLD-hez kapcsolódóan	nincs adat	TOP 7.2, EFOP 1, VP
HHUMAN 10	Gyermekrehabilitációs központ kialakítása Hajdúnánáson	150	TOP 4.2
HHUMAN 11	Tehetséggondozó programok	100	TOP 5.3
HHUMAN 12	Helyi TV, rádió fejlesztése, digitális adás, stúdió fejlesztés	50	TOP 5.3
HHUMAN 13	Ösztöndíj program diplomás fiataloknak	30	TOP 5.3
HHUMAN 14	Sürgősségi betegellátás fejlesztése	nincs adat	TOP 4.1 (alapellátás)
HHUMAN 15	Időskorúak ellátásnak színvonalát fejlesztő beruházások és szoft tevékenységek	nincs adat	TOP 4.2
HHUMAN 16	Szolgáltatási diverzifikáció fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál	20	TOP 4.2
HHUMAN 17	Egészséges életmód elterjesztése (egészséges táplálkozás és mozgáskultúra)	15	TOP 5.3
HHUMAN 18	A káros szenvedélyek elleni küzdelem	15	TOP 5.3
HHUMAN 19	Az egészségügyi ellátórendszer szolgáltatásai preventív tevékenységének ösztönzése.	15	TOP 5.3
HHUMAN 20	Fiatalok egészség-prevenciója, aAz egészséges életre nevelés, az oktatás és tudatformálás erősítése	15	TOP 5.3 TOP 2.1
HHUMAN 21	Pozitív diszkrimináció a helyi rendeletalkotásban.	0,1	TOP 2.1
HHUMAN 22	Nők egészség-prevenciója.	15	TOP 5.3 TOP 2.1
HHUMAN 23	Teniszpálya télielcsesítése	nincs adat	TOP 2.1, saját forrás
HHUMAN 24	Városi sporttelep futballpályáinak rekonstrukciója	nincs adat	TOP 2.1, saját forrás, Bozsik program
HHUMAN 25	A védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése	nincs adat	TOP 4.2
HHUMAN 26	Az óvodai nevelés szakmai feltételeinek erősítése	30	TOP 1.4

Projekt kód	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
HHUMAN 27	Fejlesztő programok gyerekeknek	30	TOP 2.1 TOP 5.3
HHUMAN 28	A hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztését segítő programok	30	TOP 2.1 TOP 5.3
HHUMAN 29	Hajdúk világtalálkozója	12	TOP 5.3
HHUMAN 30	Nemzetközi alkotótábor	12	TOP 5.3
HHUMAN 31	Ifjúsági alkotótábor	12	TOP 5.3
HHUMAN 32	Bűnmegelőzés támogatása- polgárőrség támogatása	nincs adat	TOP 5.3
HHUMAN 33	Mezőőri szolgálat támogatása eszközfejlesztés	nincs adat	TOP 1.1 TOP 2.1
HHUMAN 34	Skate pálya kialakítása Hajdúnánáson	nincs adat	TOP 2.1, saját forrás
HHUMAN 35	A következő generációk biztonságát segítő szemléletformálás	nincs adat	TOP 5.3, EFOP 1, VP
HHUMAN 36	Közösségi főiskola	nincs adat	EFOP
HKÖRNY 1	Csapadékvíz csatorna rendszer fejlesztése, korszerűsítése belterületen belül	200	TOP 2.1
HKÖRNY 2	Fürjér csatorna térségében víztároló kiépítése megyei terv, környezetvédelmi kötelezettség alapján	1500	TOP 2.1
HKÖRNY 3	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése	50	VP, saját forrás
HKÖRNY 4	Zöldfelület fejlesztési stratégia elkészítése	1	saját forrás
HKÖRNY 5	Zöldfelületek területének növelése	20	TOP 2.1
HKÖRNY 6	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés	50	TOP 2.1 KEHOP 3
HKÖRNY 7	Zöldhulladék kezelése	100	TOP 2.1 KEHOP 3
HKÖZINT 1	A mindennapos testneveléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés (tanuszoda)	500	EFOP 4 Saját forrás
HKÖZINT 2	A járóbeteg központ épületének megújítása	400	TOP 4.1
HKÖZINT 3	Fecskeház és apartman ház kialakítása	250	TOP 3.2 TOP 4.3
HKÖZINT 4	Mindennapos testnevelés feltételrendszerének fejlesztése (tornaterem)	500	EFOP 2 saját forrás
HKÖZINT 5	Közös önkormányzati hivatal és önkormányzati tulajdonú épületek energetikai fejlesztése	500	TOP 3.2
HKÖZINT 6	Oktatási intézmények fejlesztése	500	TOP 2.1 EFOP 4
HKÖZINT 7	Körösi Csoma Sándor középfokú intézményfejlesztése	300	TOP 3.2 EFOP 4
HKÖZINT 8	Középiskolai kollégium fejlesztése és bővítése	100	TOP 3.2 EFOP 4
HKÖZINT 9	Családsegítő szolgálat fejlesztése, időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése	150	TOP 4.2 TOP 5.2
HKÖZINT 10	Oktatás feltételeinek fejlesztése általános iskolákban	25	EFOP 4
HKÖZINT 11	Oktatás feltételeinek fejlesztése középiskolákban	50	EFOP 4
HKÖZINT 12	Akadálymentesítés a közintézményekben	nincs adat	TOP 2.1
HKÖZL 1	3502 út tervezett főútfejlesztése, Hajdúnánás ÉK-i elkerülő út építése.	nincs adat	TOP 1.3
HKÖZL 2	Térségi kerékpárút fejlesztése csatlakozva az Euro-Velo kerékpárút hálózathoz.	950	TOP 1.2. TOP 3.1.
HKÖZL 3	Rendezési tervben meghatározott Dél-Nyugat városi körgyűrű építése	1200	TOP 1.1 TOP 1.3
HKÖZL 4	Bel- és külterületi gyűjtő és dűlő utak fejlesztése	1000	VP, saját forrás
HKÖZL 5	Járási közösségi közlekedési rendszer fejlesztése, buszközlekedés kialakítása.	100	TOP 3.1

Projekt kód	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
HKÖZL 6	Út- és forgalomtechnikai korrekciók megvalósítása	30	TOP 3.1
HKÖZL 7	Parkolási felületek kialakítása	40	TOP 3.1
HKÖZL 8	Járdák megújítása	50	Önállóan nem támogatható Saját forrás
HGAZD 1	Nemzetközi szabványoknak megfelelő sportlőtér és íjász-centrum szolgálat központtal	nincs adat	TOP 1.2
HGAZD 2	Emlékkápolna és egyházi központ kialakítása	nincs adat	TOP 1.2 TOP 7, VP
HGAZD 3	Egyházi épületek templomok felújítása	nincs adat	TOP 1.2 TOP 7, VP
HGAZD 4	Mezőgazdasági öntözőcsatorna rendszer kiépítése felújítása	500	VP Saját forrás
HGAZD 5	KKV-k Egyéni vállalkozások versenyképességének támogatása	600	TOP 5.2 TOP 5.3
HGAZD 6	Turisztikai desztináció menedzsment szervezet fejlesztése	150	GINOP 1, 7
HGAZD 7	EGTC szervezetekhez kapcsolódás elősegítése	2	TOP 5.2 saját forrás
HGAZD 8	Üzleti inkubátorház építése	300	TOP 1.1
HGAZD 9	Turisztika nemzetközi marketingje	100	TOP 1.2 GINOP 1, 7
HGAZD 10	Testvérvárosi kapcsolatos erősítése	60	TOP 5.3
HGAZD 11	Családi napközi kialakítása	nincs adat	TOP 1.4
HGAZD 12	Vállalkozás-barát önkormányzat fejlesztése	5	TOP 2.1
HGAZD 13	Szemléletformáló akciók vállalkozói aktivitás növelésére	5	TOP 2.1
HGAZD 14	Szakképzési rendszer fejlesztése	750	TOP 5.1 TOP 5.3 EFOP 3, 4
HGAZD 15	Vállalkozások telephelyfejlesztése a város bel- és külterületén	nincs adat	GINOP 1
HGAZD 16	Mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének és az élelmiszeripari termékek feldolgozottsági fokának növelés a város bel- és külterületén	nincs adat	GINOP 1, VP
HGAZD 17	Elektromos közúti vonatszerelvény turisztikai pontok közötti járatkialakítással	30	TOP 3.1 TOP 1.2
HGAZD 18	Vállalkozások telephelyfejlesztése	nincs adat	GINOP 1
HGAZD 19	Védett, vagy védettségre javasolt kiemelt helyi értéket képviselő épületek homlokzat felújításának támogatása	nincs adat	TOP 1.2
HGAZD 20	Kunhalmok védelme, látogathatóságuk biztosítása, emlékhelyek kialakítása, bevonása a turisztikai láncba	nincs adat	TOP 1.2
HGAZD 21	Rendőrség korábbi épületének hasznosítása	nincs adat	GINOP 7 TOP 1.2
HGAZD 22	Foglalkoztatási paktumok	nincs adat	TOP 5.1.

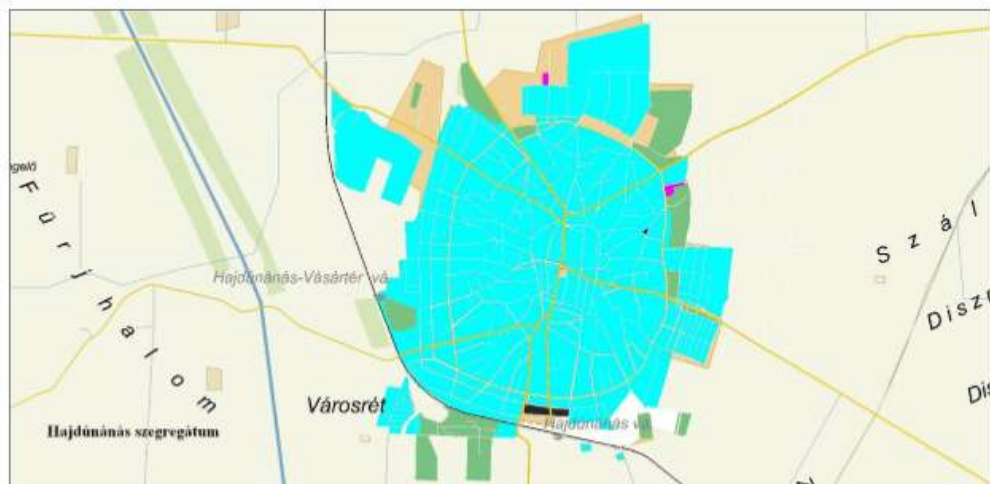
5 Anti-szegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján „szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

A Városfejlesztési Kézikönyv előírásainak megfelelően a szegregáció fogalma alatt az alacsony társadalmi státuszú családok koncentrált együttélése értendő. A szegregátumok lehatárolása az ún. szegregációs mutató alapján történik. A 2001-es népszámlálás adatai alapján az alábbi térkép szerinti területek kerültek lehatárolásra a városban. Az alábbi kartogram jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak (vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel). A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40% feletti, tehát még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét, de erősen leromlott területnek számít. A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

10. térkép: Hajdúnánás szegregátum áttekintő, 2001

Forrás: Hajdúnánás IVS, 2012-2020

A fenti térkép alapján az alábbi megállapítások tehetőek a 2001-es népszámlálásra épülő kartogram alapján:

A külső városrész szegregátumai

- Északi szegregátum (felső lila terület)
- Északkeleti szegregátum (jobboldali lila terület)

A szegregálódás veszélyének kitett két terület a környűrk közötti és a külső övezetben

- Két körgyűrű közötti keleti szegregátum (jobboldali kis fekete terület): Szőlőskertek
- Déli szegregátum (alsó fekete téglalap): Bocskai utcai tömb

A városfejlesztési kézikönyv szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a népszámlálási adatok alapján a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot. Hajdúnánás területén a 2011-es népszámlálási adatokon alapuló KSH szegregációs térkép Hajdúnánáson nem jelölt ki szegregációs, csak szegregációval veszélyeztetett területeket. A KSH mutatók alapján megállapítható, hogy a szegregációs folyamatok a zölddel jelölt területeken jelen vannak a városban, bár az ott élők száma nem éri el az 50 főt. E veszélyeztetett területek a KSH kimutatás szerint a Nagykörúton kívüli és Hajdúnánás-Tedej városrészekben találhatók. A helyszíni bejárások során tisztázódott, hogy Hajdúnánáson csak a Tedej városrészben jelölt területek tekinthetők szegregációval valóban veszélyeztetettnek, mivel a többi területen egyrészt időközben megszűnt a szegregáció alapjául szolgáló környezet, másrészt a bejárás során nem merült fel olyan körülmény, ami tényleges szegregációra utalna. A déli részen szereplő (legkisebb) zölddel jelölt terület egy idősek otthonát jelöl. E területeket az alábbi térkép mutatja.

11. térkép: Hajdúnánás szegregátum áttekintő, 2011

Forrás: KSH, 2011

A település egészére vonatkozóan az önkormányzat egyrészt azzal próbál gátat szabni a szegregációs folyamatok terjedésének és erősödésének, hogy fokozott figyelmet fordít arra, hogy a Hajdúnánáson tervezett fejlesztések és beruházások megvalósítása ne erősítse a szegregációt. Másrészt a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására, társadalmi bevonására egy adott helyen szervezett programok elérhetőségét nem csak az ott lakók részére teszi elérhetővé, hanem megpróbálja bevonni abba az egyéb településrészekben élő hátrányos helyzetű lakosságot is, ahol nincs lehetőség ilyen rendezvények szervezésére. A bevonásban a városban tevékenykedő szociális, gyermekvédelmi és családsegítő intézmények mellett a civil szervezetek is segítséget nyújtanak.

Jelen Anti-szegregációs program kidolgozásakor a helyzetfeltárás megállapításaira támaszkodva csak az a szegregációval veszélyeztetett terület került figyelembe vételre, ahol a problémák jelentősebb számú lakosságot érintenek és ténylegesen fennállnak. A szociális segélyezési mutatókon alapuló elemzés (mely önkormányzati és járási hivatali adatszolgáltatásra

támaszkodik) ezen túlmenően feltárt egy olyan, szociális szempontból kedvezőtlenebb adottságú területet, ahol indokolt szociális városrehabilitációs célú beavatkozások megvalósítása. Ennek részletes adatait az ITS Megalapozó Tanulmány 3.3.3. fejezete tartalmazza. Ilyen terület a Belváros városrészen belül a Belváros-Lakótelep, ahol az önkormányzat beavatkozási eszközeivel lehetőség van számottevő javulás elérésével kecsegtető beavatkozások megvalósítására (pl. vannak önkormányzati tulajdonú felújításra szoruló ingatlanok, közösségi terek, bérlakások, stb.). Meg kell azonban jegyezni, hogy az alacsonyabb státuszú népesség kialakult térbeli koncentrációja Hajdúnánáson elsősorban a múltban lejátszódott spontán folyamatok eredménye, jelenleg érvényesülő területi szegregáció irányába mutató erőteljes hatások nem ismertek.

Hajdúnánáson jelen anti-szegregációs program keretében az alábbi két terület került kiemelésre *szociális városrehabilitációra akcióterületként*, tekintettel arra, hogy egyik terület sem tekinthető szegregátumnak.

5.1.1 Szegregációval veszélyeztetett terület 1. Hajdúnánás Tedej akcióterület

- Hajdúnánás-Tedej városrész lakónépessége töredéke teljes városának, nem éri el az 500 főt. Az iskolai végzettség vonatkozásában a városrész mutatói kedvezőtlenül állnak, annak ellenére, hogy jelentősen javultak 2001-hez képest. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül és a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül bár javult a 2001-es népszámlálás óta, még mindig elmarad a városi átlaghoz képest.
- A városrészen lakásállomány gyenge színvonalú. A lakásállomány csökkent és a lakások komfortfokozatát mutató számok is kedvezőtlenül alakultak. Egyaránt nőtt az alacsony komfort fokozatú lakások és a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya. Csatornázás nincs a városrészben.
- A közszolgáltatások hiányoznak a területről, ami jelentősen csökkenti a lakóhelyként való értékét ennek a városrésznek, hiszen mindössze néhány közösségi, szociális és kulturális igényeket szolgáló intézmények található itt.
- A városrész közúton és tömegközlekedéssel jól megközelíthető, de hiányzik a kerékpárút.
- A terület szarvasmarha és sertéstelepei, a víz és csatornázási problémák jelentős környezeti terhelést jelentenek. Tedej településrész esetében a nagyüzemi állattartásból adódó szaghatások, a szárító üzem lakóterületekhez való közelsége jelent számottevő, intézkedéseket igénylő környezeti terhelést.
- A városrészen a kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma megfelel a lakosság számának.

Az anti-szegregációs program keretében megerősítendő funkciók Hajdúnánás-Tedejen

	Közig., közszoig.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
Meglévő									
Megerősítendő									

5.1.2 Szegregációval veszélyeztetett terület 2. Belváros – Lakótelep Akcióterület

Hajdúnánáson a Belváros városrész a legsűrűbben beépített övezet, itt élnek és dolgoznak a legtöbben, valamint itt található a közintézmények jelentős hányada is. Itt található a Belváros-Lakótelep Akcióterület.

A városban a belvárosi rész alakult ki a legkorábban, így a legtöbb történelmi jelentőségű épület, emlékmű itt található. A szűk városmag polgári jellegű szecessziós, eklektikus arculattal. A történelmi belvárost egykoron belső városfal vette körül, amely kertekkel körbevett családi házakból állt. A Belváros-Lakótelep akcióterület szerves részét képezi a történelmi belvárosnak, közvetlen a városközpont szomszédságában helyezkedik el, épületei többségében 30 év körüliek, házigyári technológiával épült, földszint + 4 emeletes, több lépcsőházas háztömbök. A városrészt már a belső körgyűrű határolja, amely az átmenő forgalmat hivatott elvezetni a funkcionális városközpont körül. A város közlekedési és közszolgáltatási központját a Köztársaság téri körforgalom szimbolizálja. A város sugaras és gyűrűs úthálózata itt ér egybe.

- A Belváros városrész lakónépessége alig egyhatoda a teljes városának, mely jelentős részben koncentrálódik a Belváros-Lakótelep Akcióterületre. Az akcióterület korstruktúrája kedvezőtlen (alacsony a 0-14 éves és magas a 60+ korosztály aránya), valamint jelentős arányt képviselnek a szociális támogatásban részesülők is.
- Az akcióterület meghatározó épületegyüttesét a lakótelep jelenti, mely korszerűsítésre váró. Nem csak az épületek, hanem az itt található zöldterületek minősége és a területhez kapcsolódó utak állapota gyenge.
- Az akcióterületen jelentős arányt képviselnek az önkormányzati bérlakások.
- Az akcióterülethez kapcsolódik a városi piac, ahol funkcionális és infrastrukturális fejlesztés szükséges.
- A városrész szabadterei közösségi terekkel való ellátottsága is fejlesztésre szorul, hiányos.
- A városrészben jellemző az átmenő forgalom, mely szükségessé teszi a jelenleg hiányos kerékpárút-hálózat fejlesztését.
- A városrészben kiemelkedően magas a segélyezésben részesülők száma

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

	Közig., közszoig.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
Meglévő									
Tervezett									

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Hajdúnánás 2012-2020-as időszakra vonatkozó Integrált Városfejlesztési Stratégiája fogalmazta meg a város anti szegregációs programját az alábbiak szerint:

- a városnak a 2001-es évi statisztikai adatok alapján olyan részein láthatóak kis, zárványszerű területei, amelyekre érvényesek a szegregátumok mutatói;
- ezek a kisebb területegységek a város vagy az ipari övezetek szélén találhatóak; e területek igen kisléptékűek, ami miatt integrált városfejlesztési beavatkozások indítása nehezen alátámasztható, hiszen éppen az ipari övezetek közelsége miatt tartós javulás nehezen képzelhető el;
- a város léptéke miatt a közlekedési elzártság és a közszolgáltatások hiányosságainak, illetve hozzáférési lehetőségek mérséklése aránytalan, és a város egészét tekintve indokolatlan beruházásokat, valamint fenntartási költségeket generálna;
- van azonban a városnak olyan körzete, ahol koncentrálnak a többlakásos, paneltechnológiás lakóházak, ahol a szegregációs mutatók többsége szintén alátámasztja a szegregációval való veszélyeztetettséget;
- itt található a város tulajdonában álló bérlakás állomány nagy része is, ami alapján indokolt a közösségi tulajdonban álló szociális bérlakásokra irányuló fejlesztési források aktivizálása, a város bérlakás-állományának javítása, illetve bővítése érdekében;
- ebben az övezetben a rosszul szigetelt, paneltechnológiával épült lakótömbökben élők életminősége a munkanélküliség, a jövedelmi szintek relatív romlása és egyéb folyamatok miatt a statisztikai adatok által még kevésbé jelzett módon, de már érzékelhetően (például a segélyezési tendenciák által részben alátámaszthatóan) romlott, ami szintén ennek a területnek a kijelölése felé mutat.

A javasolt beavatkozások lakóépület felújításokra, közterület zöldítésre, parkosításra, piaci lehetőségek bővítésére az olcsó és egészséges, helyi élelmiszerekhez és termékekhez jutás elősegítése érdekében, valamint közösségi, családi és szemléletformáló, támogató programokra civil szervezetek bevonásával, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat bázisán terjedtek ki.

Hajdúnánáson a 2007-2015 közötti időszakban számos olyan fejlesztés, program valósult meg, amely közvetve vagy közvetlenül a fenti beavatkozásokhoz kapcsolódnak. Ezek azonban nem egy komplex antiszegregációs program keretében, hanem akcióterülethez rendelve voltak tervezve megvalósításra. Hajdúnánáson a szociális városrehabilitációra kijelölt területet (Belváros városrészben) a Kossuth – Ady – Dorogi utcák, valamint a Köztársaság tér lakótömbjei határolják (mely némileg kisebb, mint a jelen anti-szegregációs programban meghatározott terület). A 2013-2015. közötti megvalósításra tervezett szociális városrehabilitációs program megvalósítására benyújtott pályázat azonban eredménytelen volt és nem kapott támogatást az ÉAOP keretében. Fontos a sikeres programok folytatása, valamint a korábban tervezett, de meg nem valósult programok megvalósítása.

A városban 2007-2015 között számos pontszerű vagy egymáshoz kapcsolódó fejlesztés valósult meg, melyeket az ITS Megalapozó Vizsgálat melléklete tartalmazza. Ezek közül nagy arányt képviselnek a szociális beavatkozások, melyek a városban élők lehetőségeit javították.

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

Az Anti-szegregációs program keretében tervezett intézkedésekhez megfelelő kiindulási alapot nyújt Hajdúnánás Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP), amely kiemelten foglalkozik a szociálisan hátrányos helyzetben élők problémáival. Jelen anti-szegregációs terv kialakításakor fontos figyelembe venni a HEP-ben foglaltakat, egyrészt mert szakmailag megalapozott vizsgálatokon alapul, másrészt mert biztosítani kell a HEP és az Anti-szegregációs program közötti összhangot.

5. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregációval veszélyeztetett terület	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegregációval veszélyeztetett terület 1 – Hajdúnánás-Tedej Akcióterület	Játszótér építése	önkormányzat	TOP	
	Városrehabilitáció Hajdúnánás-Tedej-en: A városrész közintézményeinek és közszolgáltatásainak megújítása (az önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése, az oktatási hátrányok leküzdése, a leszakadással veszélyeztetett egyének és csoportok jövedelemszerzésre való képességét célzó közösségi és egyéni szociális munka)	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	
	A természetes környezet megújítása és védelme Hajdúnánás Tedejen a környezet terhelése és a védekezés érdekében (fásítás)	önkormányzat, vállalkozás	TOP	
	Épített környezet megújítása Hajdúnánás-Tedejen	önkormányzat	TOP	
	Közbiztonsági funkciók erősítése	önkormányzat	TOP	
Szegregációval veszélyeztetett terület 2 – Belváros – Lakótelep Akcióterület	Panelprogram: A lakások energetikai hatékonyságának javítása a lakótömbök lépcsőházainak nyílászáró- és bejáratiajtó-cseréjével, tisztasági festéssel	önkormányzat	TOP / GINOP	2016-2020
	Városközpont elavult környezetének rehabilitációja: Közterület, közpark, játszótér modernizálása, fejlesztése (parkoló- és járdafelújítás, játszótéri játékok, útburkolatok cseréje, zöldterületek rekultivációja), melyhez csapadékvíz-elvezetés rendszerének felújítása is kapcsolódik.	önkormányzat	TOP	2015-2016
	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a Városi Bölcsőde épületének felújítása, energetikai modernizálása, akadálymentesítése, nyílászárócseréje	önkormányzat	TOP	2016-2020
	Akcióterületi közösségi programok, szolgáltatások bővítése a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat fejlesztésével és szakmai vezetésével	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020
	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat épületének külső felújítása keretében a nyílászárók cseréje, a földem hőszigetelése, a belső átalakítása, falszigetelése, akadálymentesítése, a fűtés és világítás korszerűsítése	önkormányzat	TOP	2016-2020

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat.

A fejlesztések által okozott szegregációs hatások leghatékonyabb eszköze az, ha már a fejlesztések tervezésekor lehetőség szerint csak olyan fejlesztések kerülnek kiválasztásra és megvalósításra, amelyek nem növelik a szegregáció mértékét, azaz a fejlesztések tervezésekor már megtörténik az esetleges szegregációs hatások vizsgálata.

Hajdúnánás 2014-2020 közötti Integrált Településfejlesztési Stratégiájának tervezésekor készült projektgyűjtés során nem került azonosításra olyan projekt, amely az alacsony státuszú népesség térbeli koncentrációjának növekedését, ezáltal a szegregáció fokozódását eredményezné.

A fenti folyamatok támogatásának további eszközei:

- az anti-szegregációs programban megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
 - egyfelől önálló anti-szegregációs tartalmú projektek kidolgozásával a szegregációval veszélyeztetett területekre
 - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is)
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása)
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

Jelen stratégiában számos fejlesztés került megfogalmazásra, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, melyek közül az alábbiak emelhetők ki a 4. fejezetben meghatározott projektek közül:

- HHUMAN 1: Játsszóterek építése
- HHUMAN 4: Hősök Ligete Park felújítása
- HHUMAN 6: Városi térfigyelő rendszer fejlesztése
- HHUMAN 7: Szőlőskertek, mezőgazdasági területek védelmének fejlesztése
- HHUMAN 8: Közösségfejlesztés
- HHUMAN 10: Gyermek-rehabilitációs központ kialakítása Hajdúnánáson
- HHUMAN 11: Tehetséggondozó programok
- HHUMAN 15: Időskorúak ellátásnak színvonalát fejlesztő beruházások és szoftvéri tevékenységek
- HHUMAN 16: Szolgáltatási diverzifikáció-fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál

- HHUMAN 17: Egészséges életmód elterjesztése (egészséges táplálkozás és mozgáskultúra)
- HHUMAN 18: A káros szenvedélyek elleni küzdelem
- HHUMAN 19: Az egészségügyi ellátórendszer szolgáltatásai preventív tevékenységének ösztönzése.
- HHUMAN 20: Fiatalok egészség-prevenciója, aAz egészséges életre nevelés, az oktatás és tudatformálás erősítése
- HHUMAN 21: Pozitív diszkrimináció a helyi rendeletalkotásban.
- HHUMAN 22: Nők egészség-prevenciója.
- HHUMAN 25: A védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése
- HHUMAN 26: Az óvodai nevelés szakmai feltételeinek erősítése
- HHUMAN 27: Fejlesztő programok gyerekeknek
- HHUMAN 28: A hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztését segítő programok
- HHUMAN 32: Bűnmegelőzés támogatása- polgárőrség támogatása
- HHUMAN 33: Mezőőri szolgálat támogatása eszközfejlesztés
- HKÖZINT 10: Családsegítő szolgálat fejlesztése, időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése
- HKÖZINT 14: Akadálymentesítés a közintézményekben

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés nemzetközi szintű fejlesztési programokkal

6.1.1.1 Illeszkedés az EU 2020 stratégiához és az ERFA, ESZA és EMVA által támogatható beruházási prioritásokhoz

Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája egymást kölcsönösen megerősítő három prioritást tart szem előtt:

1. **Intelligens növekedés** keretében a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítását; melynek keretében erősíteni kívánja a jövőbeli növekedés alapjait képező tényezőket, a tudást és az innovációt. Ehhez szükségesek: az oktatás minőségének javítása, kutatási teljesítményünk fokozása, az innováció és tudástranszfer népszerűsítése. Az információs és kommunikációs technológiák teljes körű alkalmazása, valamint annak biztosítása, hogy az innovatív ötletekből olyan új termékek és szolgáltatások szülessenek, amelyek segítenek a növekedés és minőségi munkahelyek megteremtésében és abban, hogy kezeljük a társadalmi kihívásokat.
2. **Fenntartható növekedés:** erőforrás-hatékony, fenntartható és versenyképes gazdaság megteremtése, többek között környezetbarát – technológiák fejlesztése, az Információs és kommunikációs technológiákat alkalmazó intelligens hálózatok bővítésének felgyorsítása, valamint a vállalkozások versenyképességének megerősítése, elsősorban a gyártásban és a kkv-k körében, illetve azáltal, hogy a fogyasztókat hozzásegítjük az erőforrás-hatékonyság nagyra értékeléséhez. Ez a megközelítés hozzá segít, hogy megelőzzük a környezetkárosodást, a biodiverzitás csökkenését és az erőforrások nem fenntartható használatát, illetve erősíti majd a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót.
3. **Inkluzív növekedés:** azaz a magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakításának ösztönzése. A magas foglalkoztatottság, a készségek fejlesztésébe való beruházás, a szegénység leküzdése és a munkaerőpiac modernizálása, valamint képzési és szociális védelmi rendszerek révén az emberek képessé válnak az előttük álló változások felmérésére, a változások kezelésére és összetartóbb társadalom kialakítására.

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;

- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre. Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése	5, 6, 7, 9, 11	5b, 6b, 6c, 6d, 6e, 6f, 7b, 7c, 9a, 9b, 9c, 9d, 11
T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés	1, 2, 3, 4, 8, 10	1b, 2b, 3a, 3b, 3c, 3d, 4b, 8a, 8b, 8c, 8d, 10
T3: Értékkörző városfejlesztés	6	6c, 6d, 6e

6.1.1.2 Illeszkedés az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Programhoz

Az Európai Bizottság „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról szóló javaslata felhívta a figyelmet arra, hogy létre kell hozni az uniós környezetvédelmi politika alakításának folyamatosságát biztosító hetedik környezetvédelmi cselekvési programot, melynek célkitűzései és Hajdúnánás ITS közötti illeszkedést az alábbi táblázatban szemléltetjük.

EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Program kiemelt célkitűzései	Hajdúnánás ITS célrendszerének relevanciája
1. Az uniós természeti tőke védelme, megőrzése és fejlesztése	T1, T3
2. Erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes uniós gazdaság kialakítása	T1, T2
3. Környezeti terhelés csökkentése, egészség és jólétet fenyegető kockázat csökkentése	T1, T3
4. A környezetpolitika tudományos eredményekkel való szilárdabb alátámasztása	-
5. Az uniós városok fenntarthatóságának növelése	T1

Az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Program és Hajdúnánás ITS célok közötti összhang biztosított.

6.1.1.3 Illeszkedés a Partnerségi Megállapodáshoz

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitzúzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T2
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1,T2
3. Energia- és erőforrás-hatékonyság növelése	T1, T2, T3
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T1
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T2

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

6.1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz való illeszkedés

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

■ Szakpolitikai célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

■ Területi célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

E célok közül Hajdúnánás elsősorban az alábbiakhoz kapcsolódik szorosan: Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése, az Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, a Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése és a Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése

6.1.2.2 Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós

fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „*hozzájáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.*”

Az **NFFK átfogó célja** a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei	
Emberi erőforrás	demográfia
	egészség
	tudás
	társadalmi kohézió
Társadalmi erőforrások	bizalom
	munka
	család
	a múlt öröksége
Természeti erőforrások	biodiverzitás
	megújuló természeti erőforrások
	az embert érő környezeti terhelések csökkentése
	nem megújuló természeti erőforrások
Gazdasági (fizikai) erőforrások	a vállalkozói tőke és az innováció erősítése
	a foglalkoztatás bővítése
	költségvetési politika
	életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten jelen ITS minden cél tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

6.1.2.3 Nemzeti Vidékstratégiához való illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „*Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.*”

A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései
1. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
2. Sokszínű és életképes agrártermelés
3. Élelmezési és élelmiszerbiztonság
4. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
5. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

6.1.2.4 Megyei területfejlesztési koncepcióhoz és stratégiai programhoz való illeszkedés

A 2014–2020 közötti időszakra a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezéséhez kapcsolódóan a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat az alábbi tervezési dokumentumokat készítette el

- a) Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Koncepció
- b) Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program
- c) Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Program

Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlése 386/2013 (XI.29) sz. MÖK határozatával fogadta Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Koncepcióját, melyben a megye stratégiai céljai két szinten, ágazati és területi szinten kerültek meghatározásra annak érdekében, hogy a különböző tématerületeknek és ágazatoknak, valamint a megye területi tagozódásának megfelelő fejlesztések kiemelésre kerülhessenek. Ezek az alábbiak:

- Stratégiai ágazati cél 1 (Á1): Az Alföld értékeire épülő fenntartható környezet
- Stratégiai ágazati cél 2 (Á2): Versenyképes gazdaság és egészséges élelmiszer
- Stratégiai ágazati cél 3 (Á3): A megye gazdasági szerkezetének megfelelő oktatás, szakképzés
- Stratégiai ágazati cél 4 (Á4): Községi, szociális, egészségügyi és társadalmi fejlesztések a leszakadó társadalmi csoportok esélyegyenlőségének és életminőségének javítására
- Stratégiai területi cél 1 (T1): Debrecen, az Életerős város, mint a Kárpát-medence egészség és innováció fővárosa
- Stratégiai területi cél 2 (T2): Járásközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai
- Stratégiai területi cél 3 (T3): Kistelepülések, mint az élhető vidéki közösségek színterei

A város célrendszere szorosan kapcsolódik a megyei területfejlesztési koncepció Á1, Á2, Á3, Á4 és T2 céljaihoz.

A Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program célrendszerében foglalt stratégiai ágazati és területi célok elérése érdekében meghatározásra kerültek azok a prioritások, melyek keretében az adott intézkedések – mint a koncepció végrehajtását szolgáló fejlesztési eszközök – alkalmazásra kerülnek. E prioritások az alábbiak:

1. Fenntartható környezet
2. A megye agrárium komplex fejlesztése
3. Versenyképes gazdaság
4. Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében
5. Intelligens társadalom
6. Egészséges társadalom
7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben
8. Élhető vidék – élhető települések

A fenti prioritások közül Hajdúnánás céljai az 1-6 és a 8. prioritásokhoz illeszkednek.

6.1.2.5 Hajdú-Bihar Megye szakképzés-fejlesztési Konceptiójához való illeszkedés

A Hajdú-Bihar megye szakképzés-fejlesztési koncepciója 2013-2020 című dokumentum a munkaerő-piac igényeinek megfelelő szakmaszerkezet és megyei szakképzési rendszer kialakítására alkalmas szakképzési fejlesztési célokat és elveket határoz meg.

A koncepció az iskolarendszerű közép szintű szakképzés intézményrendszerére tesz középtávú, az Európai Unió Európa 2020 Stratégiájához és a kapcsolódó, 2014-2020 közötti programfinanszírozási időszakához illeszkedő javaslatokat.

Hajdú-Bihar megye szakképzés-fejlesztési koncepciója az alábbi átfogó célt fogalmazza meg: „2020-ra olyan szakképző rendszer működtetését kell célul tűzni, ami hatékony (a működtetés szemszögéből), munkaerő-piaci igényekre rugalmasan reagál, mindenki számára elérhető és szociálisan érzékeny.”

Hajdú-Bihar megye szakképzés-fejlesztési koncepciójának stratégiai céljai

1. A munkaerő-piaci kapcsolatok erősítése
2. A szakképzés rugalmasságának, alkalmazkodó-képességének növelése
3. A társadalmi és területi kohézió erősítése

A Hajdúnánás Város ITS dokumentumában rögzített képzések fejlesztésével kapcsolatos céljai illeszkednek a Hajdú-Bihar megye szakképzés-fejlesztési koncepciója stratégiai célkitűzéseivel.

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A Hajdúnánáson jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó Tanulmánya mutatja be.

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok módosítására jelenleg nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési terv Hajdúnánásra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

6.1.3.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Hajdúnánás önkormányzata 2015. április 23-án fogadta el Gazdasági programját. Az ebben foglalt önkormányzati célok az alábbiak:

- A város céljainak megfogalmazása, érdekeinek érvényesítése a választópolgárokkal, képviselői és civil szervezetekkel együttműködve, tekintettel arra, hogy Hajdúnánás Városi Önkormányzat nem „uralkodó”, hanem az itt élőket szolgáló önkormányzat kíván lenni.
- Demokratikus, kiegyensúlyozott testületi tevékenységet kívánnak végezni a város megválasztott képviselői, amely tevékenység a város működtetését, fejlesztését szolgálja.

Erősíteni kell a térségi együttműködést az idegenforgalomban, valamint fejlesztési programok megvalósításában.

- Cél az önkormányzati közszolgáltatások elvárható magas színvonalú nyújtása, igény és lehetőség szerinti fejlesztése.
- A Hajdúnánási Közös Önkormányzati Hivatalnak kiegyensúlyozottan és megbízható módon kell működnie, ügyfélbarát, gyors ügyintézással segítve elő a helyben élők boldogulását.
- Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, költségvetési szervek hatékony működtetése, a városüzemeltetés biztosítása.
- Az önkormányzati törzsvagyon és forgalomképes vagyon jó gazdaként való kezelése, hasznosítása, aktív pályázati tevékenység révén tudatos, hathatós gyarapítása.
- A kommunális infrastruktúra hiányzó elemeinek megépítése, a meglévők felújítása, fejlesztése (szennyvízcsatorna-hálózat, csapadékvíz-elvezetés, út- és járdaépítés, felújítás). Lehetőség szerint térségi együttműködéssel, a várost elkerülő és ez által a város forgalmát mentesítő körgyűrű megvalósítását szorgalmazni kell.
- Az idegenforgalom növelése érdekében elsősorban a gyógyhelyi fejlesztést szolgáló turisztikai fejlesztések megvalósulását kell szorgalmazni; különösen szálloda építésével, illetve átfogóan a Városi Gyógyfürdő környékének további rendezésével.
- Célrányos, a kölcsönös érdekeket, előnyöket érvényesítő összefogásra és együttműködésre van szükség a nem önkormányzati szereplőkkel az idegenforgalom, a marketing, a programkoordináció és kínálatbővítés, valamint a munkahelyteremtő idegentőke-befektetések, továbbá az infrastruktúra-fejlesztés területén.
- Az önkormányzati és nem önkormányzati városfejlesztéssel a munkanélküliség csökkentését, a foglalkoztatási lehetőségek növelését, a jelenlegi munkahelyek megőrzését, lehetőség szerinti fejlesztését, ezáltal a városból elvándorlás megállítását kell megvalósítani hosszú távon.
- A pályázati lehetőségek hatékony, célirányos kihasználása a város elemi érdeke és fejlődésének a stagnáló állapotából egyetlen kitörési pontja. A nem önkormányzati pályázni kívánók támogatáshoz jutásának lehetőségét elő kell segíteni.
- A nehéz szociális helyzetben levő rászorulókat a város célzott és kiemelt támogatásban kívánja részesíteni, a szociális gondoskodás további fejlesztésére van szükség leginkább a közfoglalkoztatás lehetőségeit kell kihasználni. Lehetőség szerint új szociális bérházakat kell építeni, illetve a régiek épületenergetikai felújítására van szükség. Fokozottan segíteni a gyermekes családokat, a nyugdíjasokat és a munkanélkülieket.
- Korszerű technológiával támogatott, hatékonyan és takarékosan működő intézményhálózat és ügyfélbarát, szolgáltató Önkormányzati Hivatal megvalósítása a város alapvető célja.
- Az önkormányzatnak olyan aktív szociálpolitikát kell folytatnia, ahol az ellátottaknak szerepet kell vállalniuk a sorsuk jobbra fordításában.

A Gazdasági programban meghatározott célok és fejlesztési elképzelések teljes mértékben összhangban vannak az ITS átfogó és területi céljaival, és illeszkednek a város jövőképehez.

6.1.3.3 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

A város 2012-ben készítette el környezetvédelmi programját, melyben az alábbi célokat határozta meg:

- a környezet és táj értékeinek megóvása
- a reverzibilis tájhasználati, tájökölógiai, tájlesztikai és környezeti konfliktusok mérséklése és
- az irreverzibilis konfliktusok kialakulásának megelőzése, megakadályozása.

Ezen belüli részcélok, részfeladatok az alábbiak:

- a környezeti konfliktusok kialakulásának megelőzése,
- a már meglévő konfliktusok kezelése,
- a környezeti elemek veszélyeztetettségének és terheltségének csökkentése,
- a táji és környezeti értékek megóvása, védelme,
- környezettudatosság kialakítása, tudatformálás,
- egészséges, vonzó környezet kialakítása.

Az ITS külön célként nem fogalmazta meg az épített és táji környezetének védelmét, hanem két céljában is megjeleníti azt (T1 és T3), biztosítva ezáltal a szoros összhangot az ITS és a környezetvédelmi program között.

6.1.3.4 A település településfejlesztési koncepciójában megjelölt célokkal való összhang

TÁBLÁZAT

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi problémák mérséklődését. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosításra kerültek a tematikus, valamint a problémák közötti összefüggések, erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

6. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok		
	T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése	T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés	T3: Értékközpontú városfejlesztés
Kedvezőtlen demográfiai mutatók (alacsony születésszám, magas elvándorlás), Kedvezőtlen korstruktúra, öregedő társadalom	3	2	2
Magas a hátrányos helyzetű gyermekek aránya a közintézményekben	3	2	0
Csökkenő gyereklétszám az óvodában	3	2	0
A zöldfelületek területi eloszlása egyenlőtlen, állapotuk hiányos	3	1	2
Alacsony a közösségi és szabadidős sport tevékenységekre alkalmas zöldfelületek aránya, alacsony a játszótérek száma	3	1	2
Jelentős a hagyományos fűtés szerepe a lakosságnál	3	0	0
A mezőgazdasági üzemek okozta környezetterhelés elsősorban Tedej-en	3	0	0
Helyi tömegközlekedés hiánya, különösen a fürdő kapcsán	2	3	0
A piachoz kapcsolódó parkoló kapacitások hiánya	2	3	0
A kerékpárosok meghatározó jelenléte ellenére hiányos a kerékpáros infrastruktúra	1	2	0
Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző	0	3	0
Csökken a működő vállalkozások száma	0	3	0
Alacsony a mezőgazdasági termékek feldolgozottsági foka	0	3	0
Hiányos a település üzleti infrastruktúrával való ellátottsága	0	3	0
Hiányzó turisztikai intézményrendszer	0	3	1
Városmarketing tevékenység hiánya	0	3	0
Mindennapos testnevelés infrastruktúrája hiányos az általános iskolában	2	1	0
A kapcsolódások összesített erőssége	28	35	7

Ahogy a fenti táblázatból is kitűnik a legszorosabb kapcsolat az ITS Megalapozó Tanulmány és az ITS céljai között a T2 célnál mutatható ki. Hasonló erős kapcsolat van még a T1 céllal is, míg a legyengébb és kevésbé a problémákra, mint inkább a város meglévő értékeire és erősségeire építő kapcsolat a T3 céllal van.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggések kerülnek bemutatásra. Az alábbi összesítő táblázat azt mutatja be, hogy, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skála mutatja be, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- A Belvárosra és a Nagykörúton kívüli területre meghatározott fejlesztési célok összességében jelentősebben járulnak hozzá a város fejlődéséhez, mint a többi városrész céljai.
- A Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése tematikus cél teljesüléséhez a Nagykörúton kívüli terület és Hajdúnánás Tedej városrészek területi céljai járulnak hozzá dominánsan.
- A Központi szerepet erősítő város- és gazdaság-fejlesztés tematikus cél elérése esetében az Belvárosra és a Nagykörúton kívüli területre meghatározott területi célok hozzájárulása kismértékben meghaladja a Hajdúnánás Tedej városrész esetében megfogalmazott célok hozzájárulását.
- A települési szintű tematikus célok közül a városrészi célok leginkább a fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás céljait támogatják, azonban ettől kevéssel maradnak csak el a Központi szerepet erősítő város- és gazdaság-fejlesztés céljai; ezzel összességében biztosítható kiegyensúlyozott fejlődés város léptékben is.

7. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok			A kapcsolódások összesített erőssége
	T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése	T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaság-fejlesztés	T3: Értéktörző város-fejlesztés	
V1: Belváros: A központi jellegű funkciók erősítése és vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével	2	3	3	8
V2: Két körút közötti övezet: Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a közmuellátottság fejlesztése a jobb életminőség biztosítása érdekében	2	1	1	4
V3: Nagykörúton kívüli terület: A társadalmi integráció erősítése, az épített és természetes környezet, illetve a közmuellátottság fejlesztése, valamint a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztési, turisztikai potenciál kiaknázása	3	3	2	8
V4: Hajdúnánás-Tedej: Az itt élők életminőségének javítása és a vállalkozások versenyképességének erősítése	3	2	1	6
A kapcsolódások összesített erőssége	10	9	7	

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

Jelen stratégia készítésekor az egyik legfontosabb szempont az volt, hogy a megalapozó vizsgálatban azonosított problémákra választ adjon. Az ITS Megalapozó Vizsgálata 3.3.1. fejezete mutatja be az egyes településrészek vonatkozásában a felmerült problémákat és fejlesztési szükségleteket. Ennek alapján készült el jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia 3. fejezetében a településrészek elemzése

A belső összefüggések bemutatása kapcsán fontos megemlíteni a stratégia megvalósíthatóságának kérdését: azaz reális-e a bevonható erőforrások becslése, valamint reálisak-e a célok a bevonható erőforrások tükrében. Ahogy a 7. fejezetből kiderül a kockázatok bemutatásakor elemzésre került annak lehetősége, hogy a célok eléréséhez elengedhetetlen kulcsprojektek megvalósításához szükséges pályázati forrás nem áll rendelkezésre, valamint, hogy a fejlesztések költségei meghaladják az előzetesen meghatározott értéket.

A stratégia tervezése során a 3. fejezetben bemutatott célok és a 4. fejezetben részletezett fejlesztések a korábban megvalósult fejlesztésekből származó tapasztalatokon, valamint a körültekintő és alapos előkészítő munkán alapulnak, melyek a Megalapozó Vizsgálat készítése keretében történtek. Ezek biztos bázist jelentenek ahhoz, hogy a kitűzött célok megfeleljenek az igényeknek és a valóságnak, valamint ahhoz, hogy realisan megvalósíthatók legyenek Hajdúnánás adottságaira és lehetőségeire építve.

Az előző fejezetekben ismertetett fejlesztések bemutatásával az volt a cél, hogy minden egyes felmerült fejlesztés megjelenjen a stratégiában, függetlenül attól, hogy Hajdúnánás Közös Önkormányzati Hivatala által megvalósítani kívánt fejlesztés, vagy a város más szervezetei, intézményei, szereplői kívánják megvalósítani.

A fejlesztések finanszírozásának alapját elsősorban a 2014-2020-as időszak európai uniós forrásai jelentik, azok közül is legnagyobb mértékben a hazai operatív programok, melyek jelen stratégia 4.4. fejezetében kerültek részletesen bemutatásra.

Az operatív programok prioritásai alapján megállapítható, hogy a tervezett fejlesztések túlnyomó többsége illeszkedik a programok prioritásaihoz, tervezett intézkedéseihez.

Fontos azonban megjegyezni, hogy az ITS-ben szereplő fejlesztések listája a teljesség igényével készült, mindazonáltal valószínűsíthető, hogy nem tud minden fejlesztés megvalósulni, elsősorban a szükséges önerő nagysága miatt. Ezért a várost érintő és az önkormányzat által tervezett fejlesztések prioritizálásra fognak kerülni, mely döntést a fenti szempontok mindegyike befolyásolni fog.

A fejlesztések természetesen a magánszféra jelenleg ismert nagyobb volumenű fejlesztéseit is magukban foglalják, amelyeket nagymértékben befolyásolnak a gazdasági környezet változásai is.

A projektek sikeres megvalósításának feltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnak, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljessé válik.

A stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon.

A változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Hajdúnánás tudatosan tervezi a szolgáltatásait és a funkciók városi szintű megoszlását. A városrészi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá az integrált településfejlesztési stratégia átfogó céljának és tematikus céljainak megvalósításához. Az egyes városrészekre meghatározott célok illeszkednek egymáshoz és úgy kerültek kijelölésre, hogy figyelembe vételre kerültek a szomszédos városrészekre gyakorolt hatásaik is. Fel kell tárni azonban a városrészi fejlesztések azon kapcsolódási pontjait is, amelyek esetlegesen negatív hatást eredményeznek a város más területén, lehetővé téve a kockázatok megelőzését.

A turisztikai és közigazgatási szolgáltatások egyidejű és jelentős fejlesztése esetén közlekedési problémák adódhatnak az érintett területeken, ami más városrészekben a forgalom növekedéséhez vezethet. A turisztikai szolgáltatások színvonalának emeléséhez szükséges tömegközlekedés-fejlesztési elképzelések (buszjáratok indítása) egyes városrészeket hátrányosan érinthet, így az ITS megvalósítása során törekedni kell ezen területek elérhetőségét segítő fejlesztések előtérbe helyezésére.

Összességében a lakókörnyezet minőségének és a szolgáltatások színvonalának javítása a városrészek élhetőségéhez járul hozzá annak tudatában, hogy a közösségi és szolgáltató szerepkör megerősítése és az élhetőbb környezet megteremtése – a fejlesztések átgondolt végrehajtása nélkül – ellentétes irányú hatásokat válthat ki az egyes városrészekben: a helyben elérhető szolgáltatások miatt a korábban más városrészekben jelentkező kereslet csökkenni fog. Különösen igaz ez a belváros közösségi és szolgáltató funkcióval rendelkező létesítményei esetében, ezért ezen szolgáltatások városi szintű kiegyensúlyozott fejlesztésére van szükség.

A városrészi célok kölcsönhatása egyértelműen pozitív mérleget mutat, a városrészek funkcióinak tervezett területi megoszlása illeszkedik az ott mutatkozó szükségletekhez:

- A lakótelep fejlesztésével megelőzhető azok leromlása, az ott élő lakosság elvándorlása.
- Tedej városrész fejlesztésével egyrészt lassíthatóak azok a folyamatok, amelyek az ott élők szegregációval való veszélyeztetettségét növelik, valamint a környezet komplex fejlesztésével javíthatóak az ott élők életkörülményei
- A külterületi fejlesztések kedvező hatását nemcsak az ott élők, hanem a belterületi lakosok és vállalkozások is érzékelik.
- Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő további szegregátumok kialakulását, a szegregáció erősödését.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Hajdúnánás integrált településfejlesztési stratégiája sikeres megvalósítása szempontjából fontos, hogy tartalmazza a stratégia szintjén azonosított kockázatokat, tehát azon történéseket, eseményeket, melyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Ezen túlmenően azokat a kockázatokat, melyek az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztetik, az egyes fejlesztések kapcsán kell majd a megvalósításhoz kapcsolódóan meghatározni és kezelni.

Jelen fejezetben bemutatásra kerül az egyes kockázatok bekövetkezésének valószínűsége és hatásának mértéke. Ezen túl a lenti táblázat a kockázatok esetleges bekövetkezése esetére tervezett intézkedéseket is megjeleníti, annak érdekében, hogy a stratégia megvalósítását ténylegesen segítse a kockázatok elemzése. Ezen kockázatok lehetnek:

- pénzügyi-gazdasági: elégtelen finanszírozásból, bizonytalan vagy kedvezőtlen makrogazdasági tényezőkől adódó kockázati tényezők
- jogi-intézményi kockázatok
- műszaki kockázatok
- társadalmi kockázatok

A közsféra tervezett kapcsolódó beruházásaira nagy hatással van a kedvezőtlen gazdasági helyzet, hiszen általában ilyenkor csökkenek az önkormányzatok adóbevételei, amelyeket költségvetési elvonások is tetéznak, mindezek által pedig csökken a beruházásokra fordítható saját források mértéke. Ebben a helyzetben azoknak a beruházásoknak kedvezőbb a helyzete, amelyek megvalósításához pályázati források vehetők igénybe, illetve sikerül azokat megszerezni.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. A jelenleg tapasztalható, az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli a beruházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

8. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	magas	jelentős	A jogi és szabályozási követelményeket meghatározó intézményekkel folyamatosan szoros együttműködésre kell törekedni. Ezen túlmenően a vonatkozó jogszabályok és eljárásrendek módosításait folyamatosan figyelemmel kell kísérni.	T1
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés, folyamatos monitoring	T1, T2, T3

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
A projektek megvalósításához szükséges pályázati forrás nem áll rendelkezésre	közepes	jelentős	A kockázat elkerülése érdekében folyamatosan egyeztetés szükséges a forrást biztosító szervezetekkel, intézményekkel. Amennyiben szükséges, további finanszírozási lehetőségeket kell felkutatni.	T1, T2, T3
Likviditásp probléma a hazai illetve Európai Unió fejlesztési források kifizetésének csúszása miatt	közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés	T1, T2, T3
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása már a tervezés fázisában	T1, T2, T3
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása	T1, T2, T3
Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódsok)	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása	T1, T2, T3
A fejlesztéseket érintő esetleges régészeti feltárások elhúzódsa miatti csúszás	közepes	közepes	A fejlesztések kivitelezői, az Önkormányzat és a feltárást végző régészek közötti folyamatos együttműködés, a rendszeres egyeztetések jó alapot adnak a kockázat hatásainak mérséklésére.	T1, T3
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során	T1, T2, T3
Kivitelezői határidő csúszása	közepes	közepes	A fejlesztések kivitelezésekor megfelelő végrehajtási ütemtervet kell meghatározni. A nyertes kivitelezővel kötött vállalkozási szerződésben a kivitelezőnek felróható határidő csúszás miatt olyan kötbért kell meghatározni, ami fedezi az Önkormányzat kockázatát.	T1, T2, T3
Társadalmi szempontok kockázata: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	A lakosság és a civil szervezetek már a stratégia alkotásának folyamatába be vannak vonva a társadalmisítás eszközeivel, a fejlesztések előkészítése során a lakosságnak lehetősége volt a fejlesztési javaslatait eljuttatni a város vezetése számára. A lakosság szempontjából kiemelkedő fejlesztési elemek kapcsán további egyeztetéseket kell folytatni a lakosság és a civil szervezetek képviselőivel a konkrét tervek készítésekor.	T1, T2, T3

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	közepes	közepes	A tervezés fázisában nagy hangsúlyt kell helyezni arra, hogy a városi klímát jól tűrő, honos növényfajok kerüljenek telepítésre a fejlesztések keretében a közterületeken. Kiemelt figyelmet kell arra fordítani, hogy a növények a legmegfelelőbb időpontban kerüljenek telepítésre és a gondozás szakszerű legyen. A kivitelező felelősségét megfelelően kell szabályozni a szerződésben.	T1, T2, T3
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson mind létszám, mind kompetencia vonatkozásában.	T1, T2, T3

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

8.1.1 Hajdúnánás vagyonkezelési gyakorlata

Hajdúnánás Város Önkormányzatának 21/2011 (X.25.) sz. önkormányzati rendelete az önkormányzati vagyonról és a vagyon feletti tulajdonjog gyakorlásának szabályozásáról rendelkezik. A rendelet hatálya kiterjed a tulajdonában álló ingatlanokra, ingóságokra (tárgyi és forgóeszközökre) és vagyoni értékű jogaira (immateriális javak). Ezen túlmenően az Önkormányzat vagyongazdálkodásának alapelveit az Önkormányzat vagyongazdálkodási terve is szabályozza. A város vagyongazdálkodása az országos szintű jogszabályokkal összhangban működik, meghatározza többek között az önkormányzati vagyon hasznosításának módjait, elveit közép és hosszútávon.

Az Önkormányzat vagyongazdálkodással foglalkozó átfogó rendeletei az alábbiak:

- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 21/2011. (X. 25.) Önkormányzati Rendelete az önkormányzati vagyonról és az arról való rendelkezési jog gyakorlásáról
- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2012. (II. 29.) Önkormányzati Rendelete az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek bérbeadásának szabályairól
- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 8/2009. (III. 25.) Önkormányzati Rendelete az önkormányzati tulajdonban lévő lakások és helyiségek elidegenítéséről szóló 11/2004. (V. 03.) Önkormányzati Rendelet módosítására és egységes szerkezetbe foglalására
- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2012. (IV. 27.) Önkormányzati Rendelete az önkormányzat 2011. évi költségvetésének végrehajtásáról és a pénzmaradvány jóváhagyásáról
- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 36/2012. (X. 18.) Önkormányzati Rendelete a Hajdúnánás Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről szóló 51/2004. (XI. 22.) Önkormányzati Rendelet módosításáról
- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 25/2004. (V. 03.) Önkormányzati Rendelete a közterület-használat szabályozásáról

Az önkormányzati vagyon tételei az alábbiak:

- a tárgyi eszközök, az üzemeltetésre átadott eszközök és a befektetett pénzügyi eszközök
- részesedések gazdasági társaságokban: a Hajdúnánási Holding Zrt. 100 %-os önkormányzati tulajdonban van. A Holding Zrt. 100 %-os tulajdonában vannak az alábbi szervezetek:
 - a Hajdúnánási Építő és Szolgáltató Kft.,
 - a Hajdúnánási Gyermek- és Közétkeztetési Nonprofit Kft.,
 - a Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft.,
 - a „Kaptár” „C” Energetikai Szolgáltató Kft., amelyek ellájtják az önkormányzat egyes speciális feladatait.

Az önkormányzat egyéb vállalkozásokban való részesedéseit az ITS Megalapozó tanulmány melléklete tartalmazza. A város vagyonának részletes adatait az önkormányzati vagyonról és az arról való rendelkezési jog gyakorlásáról szóló önkormányzati rendelet melléklete tartalmazza. Az önkormányzati ingatlanok listáját a 13/2012. (III.30.) sz. rendeletének 2. számú melléklete tartalmazza. A rendelet megfogalmazza a közép és hosszútávú fejlesztési terveket is az alábbiak szerint:

■ **Középtávon:**

- 8. sz óvoda épületenergetikai felújítása
- városi sportcsarnok felújítása
- beltéri utak fejlesztése
- tanyafejlesztés
- közösségi közlekedés fejlesztése

■ **Hosszútávon:**

- Óvoda kapacitás fejlesztése
- Általános iskola fejlesztése
- Városi rendelőintézet energetikai fejlesztése
- Iskola utcai iskolaépületek energetikai fejlesztése
- Magyar utca 104 alatti iskolaépület energetikai fejlesztése megújuló energia felhasználásával
- Dorogi utca 24 alatti iskolaépület energetikai fejlesztése
- Bocskai iskola energiaellátás fejlesztése (napelem)
- Gyermekékeztetési Kft. energiaellátás fejlesztése (napelem)
- Körösi Gimnázium energiaellátás fejlesztése (napelem)
- Városi önkormányzat energiaellátás fejlesztése (napelem)
- Hajdúnánás geotermikus energia hasznosítása

A Holding kezelésébe át nem adott önkormányzati forgalomképtelen, illetve részben forgalomképtelen vagyon (pl. közterületek, közintézmények) kezelési feladatait Hajdúnánás Önkormányzata látja el.

8.1.2 A stratégia megvalósítása szempontjából meghatározó egyéb helyi szabályozások és tevékenységek

A stratégia sikeres megvalósításának alapját az egyes fejlesztések és projektek tudatos tervezése jelenti. A helyi szabályozások vonatkozásában az Önkormányzat egyik legfontosabb feladata a város **szabályozási tervének és helyi építési szabályzatának** rendszeres felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása annak érdekében, hogy a fejlesztések megvalósulhassanak.

Az Önkormányzat tevékenységei kapcsán rendszeresen kapcsolatban áll a különböző **hatóságokkal**. E kapcsolat nemcsak a tervezéstől a kivitelezés lezárásig áll fenn, hanem a fejlesztések fenntartása alatt is folytatódik. A tervezés során az Önkormányzat nagy hangsúlyt helyez ezen együttműködésekre annak érdekében, hogy a fejlesztési elképzeléseket a szakágazati tervekkel, lehetőségekkel hatékonyan össze lehessen hangolni.

A városnak jelen stratégia készítésekor az alábbi **konceptiói és ágazati stratégiái** álltak rendelkezésre, melyek az ITS kialakítását támogatták:

- Integrált Városfejlesztési Stratégia, 2012-2020
- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának felülvizsgálata, 2013-2015
- Településfejlesztési Konceptió, 2012

- Helyi esélyegyenlőségi program, 2013
- Hajdúnánás város közoktatási, feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terve, 2012-2014
- Hajdúnánás Város Középtávú Sportkonceptiója, 2012-2016
- Hajdúnánás Város Vízkárelhárítási Terve, 2012
- Hajdúnánás Város Vagyongazdálkodási Terv
- Környezetvédelmi Program, 2012

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Hajdúnánás városfejlesztési intézményrendszerét jelenleg **Hajdúnánás Város Önkormányzat**, a **Hajdúnánás Közös Önkormányzati Hivatal** adott osztályai és a **Hajdúnánási Holding Zrt.** szoros együttműködése alkotja.

A városfejlesztéssel kapcsolatos stratégiai döntéseket Hajdúnánás képviselőtestülete hozza. A közgyűlés bizottságai:

- Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság
- Egészségügyi és Szociális Bizottság
- Művelődési, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottság
- Városfejlesztési Bizottság

A közgyűlés bizottságai közül településfejlesztési kérdésekben kiemelt szerepe van a **Városfejlesztési Bizottságnak**, emellett a **többi bizottság** is rendelkezik városfejlesztéssel összefüggő jogkörökkel. A bizottságok saját szakterületükön közreműködnek a településfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, valamint megvalósításának figyelemmel kísérésében. Az Önkormányzat nem hozhat döntést városfejlesztési koncepció és program készítés kapcsán az illetékes bizottságok állásfoglalása nélkül.

A településfejlesztési döntések szakmai előkészítésében jelentős szerepe van a **Polgármesteri Hivatal szervezeti egységeinek, osztályainak**. A Hivatalon belül három szervezeti egység látja el a településfejlesztéshez, az ITS megvalósításához kapcsolódó közvetlen és operatív feladatokat: a **Városfejlesztési és Gazdálkodási Iroda és az Önkormányzati és Igazgatási Iroda, illetve a Városi Főépítész**. Emellett a többi egység is részt vesz a saját szakterületét érintő településfejlesztéssel kapcsolatos döntések előkészítésében.

Az Önkormányzati és Igazgatási Iroda városfejlesztéssel legfontosabb összefüggő feladatai:

- Polgármesteri Kabinet
 - médiával való kapcsolattartás
 - marketing eszközökkel való segítése a Hajdúnánásról alkotott kép folyamatos pozitív irányú javításának
 - társadalmi kapcsolatok kialakítása és fenntartása
 - közreműködés a városfejlesztési programok, gazdasági programtervezetek kidolgozásában és megvalósításában
- Önkormányzati Csoport
 - városi rendezvények szervezése, koordinálása
 - testvérvárosi kapcsolatok szervezése
 - önkormányzati, közoktatási, közművelődési, egészségügyi témájú pályázatok előkészítésében való együttműködés

- Pályázatkezelési Csoport
 - pályázatfigyelés
 - pályázatírás és pályázatmenedzsment
 - területfejlesztési, térségi feladatok ellátása

A Városfejlesztési és Gazdálkodási Iroda városfejlesztéssel legfontosabb összefüggő feladatai:

- Építésügyi csoport
 - építésügyi hatósági eljárás
- Városgondnoksági csoport
 - közfoglalkoztatással és közérdekű foglalkoztatás
 - városüzemeltetési feladatok ellátása
- Városfejlesztési Csoport
 - közreműködés beruházások megvalósításában
 - közreműködés az Önkormányzat beruházási terveinek elkészítésében
 - Önkormányzat fejlesztési terveinek elkészítése, közreműködési műszaki tárgyú pályázatok kidolgozásánál, településrendezési tervek készítésének koordinálása
 - az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme érdekében településfejlesztési és településrendezési feladatok ellátása és előkészítése
 - gondoskodik a település fejlesztési koncepciójának, a település integrált településfejlesztési stratégiájának és a településrendezési eszközök elkészítéséről, módosításáról és jóváhagyásáról

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

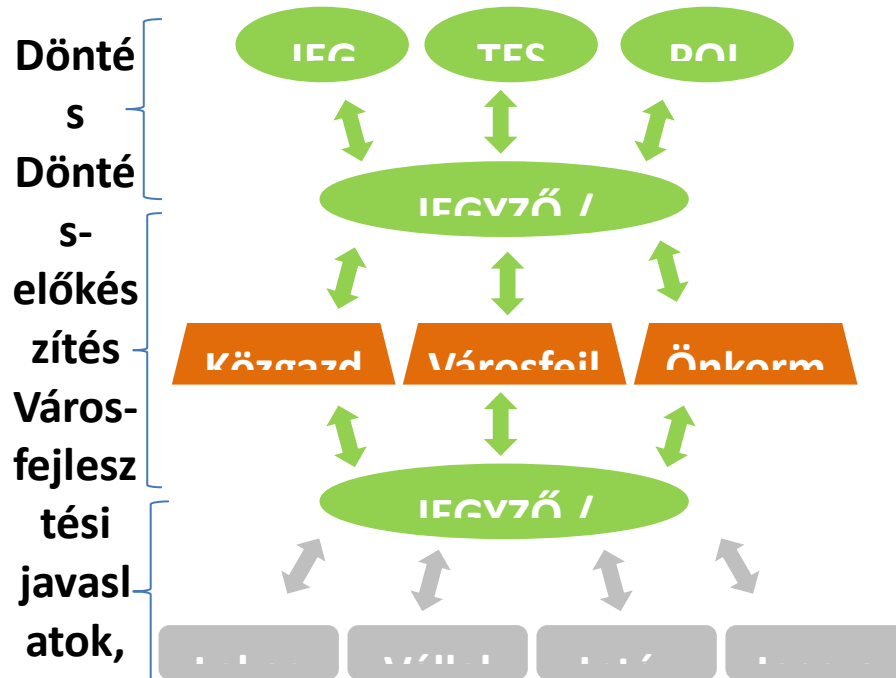
Az Önkormányzat a 2007-2013-as időszakban sikeresen valósította meg nagyszámú projektjét, melynek keretében számos közintézmény megújult és a lakosság közérzetének javítását eredményező fejlesztés valósult meg Hajdúnánáson. Az Önkormányzat munkáját a fejlesztésekben a fent bemutatott hivatali szervezeti egységek hatékonyan és sikeresen támogatták.

Az ITS megvalósítására kialakítandó szervezeti háttérnek illeszkednie kell a 2014-2020-as időszakra kiépítendő országos és megyei szervezetrendszerhez, úgy hogy a források lehívhatósága és elszámolhatósága biztosítható legyen.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására, a 2014-2020 közötti fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására, ezért **az ITS megvalósítása során a jelenlegi (a 8.2.1. pontban bemutatott) intézményi struktúra és végrehajtási rendszer és mechanizmus megváltoztatása nem tervezett.**

Az ITS megvalósítás és a városfejlesztés intézményrendszerén belül a **döntéshozói** szintet Hajdúnánás Testülete, a jegyző vagy a Polgármester jelenti, a feladattól, a Testület által delegált jogköröktől függően. A **döntéselőkészítési** feladatokat Hajdúnánás Közös Polgármesteri Hivatala, annak adott szervezeti egységei végzik. A városfejlesztés folyamatát Hajdúnánáson az alábbi ábra foglalja össze.

4. ábra: A városfejlesztés folyamata Hajdúnánáson

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szinten a településközi koordinációban Hajdú-Bihar Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

A térség településeinek tervezett fejlesztései esetében célszerű különbséget tenni a szűken értelmezett járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között. A közeli járásszékhelyek saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. Ennek eléréséhez több olyan projekt megvalósítása is várható, amelyek jellegükben hasonlóak a tervezett hajdúnánási beavatkozásokhoz. A közeli településeken kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

9. táblázat Munkamegosztás a Hajdúnánás és a vonzáskörzetébe tartozó települések között⁸

Hajdúnánás, mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkahely ■ Közigazgatás ■ Egészségügy, szakellátás ■ Középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Gyógy- és termáلتurizmus ■ Kulturális lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkaerő ■ Rekreációs tevékenység ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek ■ Alternatív ipari területek ■ Közszolgáltatások

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrataltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

Hajdúnánás szerepkörének tekintetében meghatározó az országos járási rendszerbe történő betagozódása, melynek következtében 2013. január 1-től járási központ funkciót tölt be. A járásközpontként felvállalt szerepkörök eredményeként a városi szolgáltatások tekintetében a 10.000 főt meghaladó városoknak megfelelő szerepet tölt be. Vonzáskörzete és az általa ellátott funkciók alapján a Hajdúnánási járás meghatározó települése, amely rendelkezik bizonyos számú, más települést ellátó, városi funkciót jelentő intézményi és speciális funkcióval, melyek az ITS Megalapozó tanulmány 1.1.2. fejezetben kerülnek bemutatásra. A járásba tartozó települések az alábbiak: Folyás, Görbeháza, Hajdúnánás, Polgár, Tiszagyulaháza és Újtikos. Ahogy az ITS megalapozó tanulmánya is megfogalmazta, a város funkcionális várostérségét a Hajdúnánási járás települései, illetve Hajdúdorog jelenti. Elsősorban a járás települései jelentik Hajdúnánás vonzáskörzetét, azonban az ingázási adatok tekintetében megállapítható, hogy a legtöbben Debrecenből, Görbeházáról, Újfehértóról, Hajdúböszörményből és Tiszavasváriból érkeznek napi rendszerességgel Hajdúnánásra.

Hajdúnánás közös önkormányzati hivatalt működtet Folyás, Újtikos, Tiszagyulaháza településekkel, melyekkel szoros kapcsolatban áll, a működtetés és a fejlesztések kapcsán is. Tekintettel arra, hogy több projektben is érintettek e települések, személyes találkozók történnek a településvezetők között heti rendszerességgel, valamint ez új közös hivatal fejlesztésére és a járási önkormányzatok hivatalok közötti együttműködés erősítésére irányul egy közös fejlesztési tevékenység.

Az egyéb településekkel a városnak kétoldalú együttműködési megállapodása van. Ezen túlmenően e településekkel igény szerint történik a kapcsolattartás fejlesztési kérdésekben, pl. közlekedési, kiemelt kerékpárút fejlesztési témában.

A Hajdúnánási járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká alakítani. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie. Ehhez szükséges a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele, az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása, a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről, a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése, a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl.

⁸ A város funkcionális vonzáskörzetének lehatárolását és bemutatását a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

évenkénti) felülvizsgálata, valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2015. május-június folyamán került sor.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Hajdúnánás város Önkormányzat 2015 januárjában elkészítette a város integrált településfejlesztési stratégiájának társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal. A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag)
- Városfejlesztési Kézikönyv

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is fontos szerepe van a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi partneri csoportok kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek
 - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek, melyek elsősorban a város közintézményeit, hatósági szerveit és a legjelentősebb közösségi szerveződések foglalta magában
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján, illetve a 342/2014. Kormányrendelet módosításainak megfelelően meghatározott kötelező véleményezői kör 2015. május-június során került felkérésre írásbeli véleményezésre.

- A szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek két alkalommal 2015. április 10-én és 2015. május 15-én került meghívásra egy workshop-ra, ahol minden meghívottnak lehetősége volt elmondani egyrészt az általa fejlesztésre javasolt területeket, másrészt a véleményét a célrendszerrel, az ITS-ről.
- A lakossági szint a város honlapján (www.hajdunanas.hu) keresztül került megszólításra (2015. április-május), amelyre a városi újság 2015. májusi számában is felhívták a lakosság figyelmét. A lakosságnak lehetősége volt írásban is jelezni javaslatait az its.velemeney@hajdunanas.hu email címen.

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleníti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál, az ITS tervezésének folyamatára kijelölt koordinátornál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a végleges dokumentumok a város honlapján (www.hajdunanas.hu) elérhetőek.

A partnerség a megvalósítás során

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselete szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- Szakmai felügyelet gyakorlója
- Működtető, megvalósítók
- Partnerek a működtetésben
- Felhasználók
- Önkormányzat érintett szervezeti egységei
- Érdekképviseleti szervek
- A várostárság érintett szereplői
- Érintett államigazgatási szervek
- Területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókát folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az Önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg.

Ezen túlmenően gondoskodik arról is az Önkormányzat, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa a város lakóit a stratégia megvalósulásáról, az elért eredményekről rendszeres rendezvény formájában, valamint az ITS társadalmasításához kialakított honlapon keresztül.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014 – 2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. Az indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt.

A táblázatban meghatározottakon túlmenően a tervezett fejlesztések az alábbi eredményindikátorokhoz járulnak hozzá:

- A KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
- A járásszékhely települést 20 percen túl elérő települések számának csökkenése, db
- Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás, PJ
- Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen, fő

10. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága	Bázisérték referenciaév	Bázisérték	Célérték 2022
T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése	Közművesített lakások száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2014	0	30
	Megújított és újonnan kiépített utak és kerékpárutak hossza (növekedés)	m	Önkormányzat	évente	2014	0	15 000
	Hajdúnánási székhelyű civil szervezetek által elnyert önkormányzati támogatás összege (növekedés)	mFt	Önkormányzat	évente	2014	27.119	50 000
	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2014	0	6
T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH (népszámlálás)	tízévente	2011	55,9	60
	Működő hajdúnánási vállalkozások száma (növekedés)	db	KSH	évente	2012	735	760
	A hajdúnánási székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparűzési adó értéke (növekedés)	mFt	Önkormányzat	évente	2013	434.921	494.921
	Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (növekedés)	eFt	KSH, TEIR	évente	2012	530	590
T3: Értéktörző városfejlesztés	Megújított közterületek mérete (növekedés)	m ²	Önkormányzat	évente	2014	0	5 000
	Kialakított szabadtéri közösségi terek mérete és száma (növekedés)	m ² db	Önkormányzat	évente	2014	0 0	2 000 4
	Turisztikai szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2013	13868	20.868

A városrészi célokhoz kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH népszámlálási adataira lehet építeni. Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy-egy célkitűzés (ITS 3. fejezet), területi szinten a legfontosabb a városrészek közötti diszparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutakozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városon belüli különbségeknek is csökkennie kell.

11. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Városrészi cél	Eredmény indikátor	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1 – V4	Az egyes városrészek lakosainak száma	fő	KSH Népszámlálás	tízévente
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú népességen belül	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Az egyes városrészekben működő kiskereskedelmi üzletek száma	db	Önkormányzat	évente
	Lakossági elégedettség a települési környezet minőségével	%	Önkormányzat	hétévente
	Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	Önkormányzat	hétévente

A fentebb megfogalmazott projektek output indikátorai az alábbiak szerint kerültek meghatározásra.

12. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Balmazújvárosi úti Akcióterület					
BALMAZ AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Balmazújvárosi úti ipari területen	fejlesztett ipari terület nagysága termelt hőenergia mennyisége termelt villamos energia mennyisége	ha Mj kW	projekt jelentés	éves
BALMAZ AT 2	Energetikai rendszer kiépítése a Balmazújvárosi úti ipari területen	termelt biogáz mennyisége	m ³	projekt jelentés	éves

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Belváros-lakótelep Akcióterület					
BELVÁROS AT 1	Városközpont elavult környezetének rehabilitációja	csapadékvízvezető árok hossza	km	projekt jelentés	éves
BELVÁROS AT 2	Távhő szolgáltatás energiaigényének geotermikus biztosítása	felhasznált gáz mennyiségének csökkenése	m ³	projekt adatlap projekt jelentés	éves
BELVÁROS AT 3	Panelprogram	felújított lakások száma	db	projekt jelentés	éves
BELVÁROS AT 4	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a Városi Bölcsőde épületének felújítása, energetikai modernizálása, akadálymentesítése, nyílászárócseréje	Megújított épület területe	nm	projekt jelentés	éves
BELVÁROS AT 5	Akcióterületi közösségi programok, szolgáltatások bővítése a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat fejlesztésével és szakmai vezetésével	programok darabszáma	db	projekt jelentés	éves
BELVÁROS AT 6	A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat épületének külső felújítása keretében a nyílászárók cseréje, a födém hőszigetelése, a belső átalakítása, falszigetelése, akadálymentesítése, a fűtés és világítás korszerűsítése	Megújított épület területe	nm	projekt jelentés	éves
DNY-i turisztikai Akcióterület					
DNY-I TUR AT 1	Turisztikai fejlesztés. Gyógyfürdő fejlesztése	új medencék száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
DNY-I TUR AT 2	Turisztika fejlesztés - szálláshelyek számának bővítése szálloda építéssel a Gyógyfürdő területén	szállodai szálláshelyek száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
DNY-I TUR AT 3	Turisztika fejlesztés - Camping fejlesztés	terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
DNY-I TUR AT 4	Vízi sport kikötők és létesítmények építése a Keleti-főcsatormán	terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
DNY-I TUR AT 5	Szezonális jellegű vízi közlekedés kiépítése a Keleti-főcsatormán	terület nagysága	m ² km	projekt jelentés	éves
Hajdúnánás-Tedej Akcióterület					
TEDEJ AT 1	Játszótér építése	épített játszóterek száma	db	projekt jelentés	éves
TEDEJ AT 2	Városrehabilitáció HajdúnánásTedej-en	programok darabszáma	db	projekt jelentés	éves
TEDEJ AT 3	A természetes környezet megújítása és védelme Hajdúnánás Tedejen a környezet terhelése és a védekezés érdekében	fásított terület	ha	projekt jelentés	éves
TEDEJ AT 4	Épített környezet megújítása Hajdúnánás-Tedejen	kiépített utak hossza kiépített kerékpár út hossza	m m	projekt adatlap projekt jelentés	éves
TEDEJ AT 5	Közbiztonsági funkciók erősítése	felszerelt kamerák száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Polgári úti Akcióterület					
POLGÁR AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Polgári úton található ipari területen	fejlesztett ipari terület nagysága	ha	projekt adatlap projekt jelentés	éves
Tiszavasvári úti Akcióterület					
VASVÁRI AT 1	Ipari területek infrastruktúra fejlesztése, létrehozása Hajdúnánáson a Tiszavasvári úton található ipari területen	fejlesztett ipari terület nagysága	ha	projekt adatlap projekt jelentés	éves

13. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek					
KULCS 1	Helyi élelmiszer termékek, nem élelmiszer termékek előállítás, feldolgozása, tovább fejlesztése a közfoglalkoztatás rendszerére építve	kialakított programok száma kialakított turisztikai attrakciók száma kialakított piac nagysága kialakított értékesítési pontok száma	db db m ² db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
KULCS 2	Szennyvíz derogációs fejlesztés	új bekötések száma	db	projekt jelentés	éves
KULCS 3	Városmarketing és befektetés-ösztönzési rendszer kialakítása Hajdúnánáson	kialakított programok száma	db	projekt jelentés	éves
KULCS 4	Városi klímastratégia készítése	elkészült stratégia	db	jelentés önk. határozat	éves
KULCS 5	Közüvilágítás korszerűsítés megújuló energia felhasználásával	villamos energia mennyiség csökkenése	kW	projekt adatlap projekt jelentés	éves
KULCS 6	Önkormányzati tulajdonú épületek energia ellátásnak korszerűsítése megújuló energia hasznosítással	éves energiamegtakarítás termelt energia mennyisége	kW	projekt adatlap projekt jelentés	éves
KULCS 7	A járóbeteg központ technológiai megújítása	új szolgáltatások száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
Szociális, kulturális, sport, rekreáció és közösség-fejlesztésre irányuló hálózatos projektek					
HHUMAN 1	Játszóterek építése	játszóterek száma	db	projekt jelenetítés	éves
HHUMAN 2	Művelődési Központ épület épületenergetikai fejlesztése, funkcióbővítése	felújított épületek mérete kialakított funkciók száma	nm db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 3	Helyi kulturális rendezvények, helyi civil szervezetek, sport szervezetek támogatása	támogatott szervezetek száma kialakított programok száma	db db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 4	Hősök Ligete Park felújítása	felújított terület nagysága	ha	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 5	Térségi és helyi gazdasági hagyományok ápolása, újraélesztése	kialakított programok száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 6	Városi térfigyelő rendszer	felszerelt kamerák száma	db	projekt adatlap	éves

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	fejlesztése			projekt jelentés	
HHUMAN 7	Szőlőskertek, mezőgazdasági területek védelmének fejlesztése	felszerelt kamerák száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 8	Közösségfejlesztés	kialakított programok száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 9	Közösségfejlesztés CLLD- hez kapcsolódóan	kialakított programok száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 10	Gyermekrehabilitációs központ kialakítása Hajdúnánáson	Kialakított új épület területe	nm	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 11	Tehetséggyondozó programok	kialakított programok száma gyerekek száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 12	Helyi TV, rádió fejlesztése, digitális adás, stúdió fejlesztés	sugárzott programok száma látogatottság	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 13	Ösztöndíj program diplomás fiataloknak	kialakított programok száma oktatott gyerekek száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 14	Sürgősségi betegellátás fejlesztése	épület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
HHUMAN 15	Időskorúak ellátásnak színvonalát fejlesztő beruházások és szoft tevékenységek	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 16	Szolgáltatási diverzifikáció fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál	szolgáltatást igénybe vevők száma	fő	projekt jelentés	éves
HHUMAN 17	Egészséges életmód elterjesztése (egészséges táplálkozás és mozgáskultúra)	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 18	A káros szenvedélyek elleni küzdőcsapat	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 19	Az egészségügyi ellátórendszer szolgáltatásai preventív tevékenységének ösztönzése.	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 20	Fiatalkorúak egészség- prevenciója, aAz egészséges életre nevelés, az oktatás és tudatformálás erősítése	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 21	Pozitív diszkrimináció a helyi rendeletalkotásban.	rendeletek száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 22	Nők egészség-prevenciója.	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 23	Teniszpálya téliesítése	megújított vagy kialakított sportlétesítmények száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 24	Városi sporttelep futballpályáinak rekonstrukciója	megújított vagy kialakított sportlétesítmények száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 25	A védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése	épített vagy felújított épület, kialakított programok száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 26	Az óvodai nevelés szakmai feltételeinek erősítése	oktatóprogramok száma oktatásban résztvevők	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
		száma berszerzett játékok száma	db		
HHUMAN 27	Fejlesztő programok gyereknek	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 28	A hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztését segítő programok	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 29	Hajdúk világtalálkozója	találkozók száma programon résztvevők száma részprogramok száma	db fő db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 30	Nemzetközi alkotótábor	találkozók száma programon résztvevők száma részprogramok száma	db fő db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 31	Ifjúsági alkotótábor	találkozók száma programon résztvevők száma részprogramok száma	db fő db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 32	Bűnmegelőzés támogatása- polgárőrség támogatása	programok száma programokban részt vevők száma	db fő	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 33	Mezőrii szolgálat támogatása eszközfejlesztés	beszerzett eszközök száma	db	projekt jelentés	éves
HHUMAN 34	Skate pálya kialakítása Hajdúnánáson	kialakított pályák száma látogatószám	db fő	projekt jelentés	éves
HHUMAN 35	A következő generációk biztonságát segítő szemléletformálás	kialakított programok száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HHUMAN 36	Közösségi főiskola	Fejlesztés által érintett köznevelési intézmények száma	db	projekt jelentés	éves
Környezeti fejlesztésekre irányuló hálózatos projektek					
HKÖRNY 1	Csapadékvíz csatorna rendszer fejlesztése, korszerűsítése belterületen belül	csatornarendszer hossza	km	projekt jelentés	éves
HKÖRNY 2	Fürjér csatorna térségében víztároló kiépítése megyei terv, környezetvédelmi kötelezettség alapján	víztároló nagysága	ha	projekt jelentés	éves
HKÖRNY 3	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése	védőerdő nagysága	ha	projekt jelentés	éves
HKÖRNY 4	Zöldfelület fejlesztési stratégia elkészítése	elkészült stratégia	db	jelentés önk. határozat	éves
HKÖRNY 5	Zöldfelületek területének növelése	zöldterület nagysága	ha	projekt jelentés	éves
HKÖRNY 6	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés	beszerzett komposztáló eszközök száma	db	projekt jelentés	éves
HKÖRNY 7	Zöldhulladék kezelése	kialakított terület nagysága	ha	projekt jelentés	éves
Közüntzmények, közügázgátás és közüszgáltatások fejlesztésére irányuló hálózatos projektek					
HKÖZINT 1	A mindennapos testneveléshez kapcsolódó infrastrutúra fejlesztés (tanuszoda)	medencék nagysága	nm	projekt adatlap projekt jelentés	éves

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
HKÖZINT 2	A járóbeteg központ épületének megújítása	ellátott betegek száma felújított épület darabszáma éves energia megtakarítás	fő db kW	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 3	Fecskeház és apartman ház kialakítása	éves energiamegtakarítás	kW	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 4	Mindennapos testnevelés feltételrendszerének fejlesztése (tornaerem)	tornaterem nagysága	nm	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 5	Közös önkormányzati hivatal és önkormányzati tulajdonú épületek energetikai fejlesztése	éves energiamegtakarítás	kW	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 6	Oktatási intézmények energetikai fejlesztése	felújított épületek darabszáma kialakított funkcionális terek száma	db db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 7	Kőrösi Csoma Sándor középiskola középiskolai kollégium fejlesztése	megtakarított energia mennyisége	kW	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 8	Középiskolai kollégium fejlesztése és bővítése	kialakított szobák száma	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 9	Családsegítő szolgálat fejlesztése, időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése	felújított épületek száma kialakított funkciók száma kialakított programok száma	db db db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 10	Oktatás feltételeinek fejlesztése általános iskolákban	tabletek, számítógép, szakkönyvek	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 11	Oktatás feltételeinek fejlesztése középiskolákban	tabletek, számítógép, szakkönyvek	db	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZINT 12	Akadálymentesítés a közintézményekben	akadálymentes épületek száma	db	projekt jelentés	éves
Közlekedés fejlesztésére irányuló hálózatos projektek					
HKÖZL 1	3502 út tervezett főútfejlesztése, Hajdúnánás ÉK-i elkerülő út építése.	megépített útszakasz hossza	km	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZL 2	Térségi kerékpárút fejlesztése csatlakozva az Euro-Velo kerékpárút hálózathoz.	kerékpárút hossza	km	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZL 3	Rendezési tervben meghatározott Dél-Nyugat városi körgyűrű építése	megépített útszakasz hossza	km	projekt adatlap projekt jelentés	éves
HKÖZL 4	Bel- és külterületi gyűjtő és dűlő utak fejlesztése	megépített útszakasz hossza	km	éves jelentés	éves
HKÖZL 5	Járési közösségi közlekedési rendszer fejlesztése, buszközlekedés kialakítása.	beszerzett buszok száma	db	éves jelentés	éves
HKÖZL 6	Út- és forgalomtechnikai korrekciók megvalósítása	eszközök száma, irányító lámpák száma, kialakított zebraák száma kialakított körforgalmak száma	db	éves jelentés	éves
HKÖZL 7	Parkolási felületek kialakítása	kialakított parkolók száma	db	éves jelentés	éves
HKÖZL 8	Járdák megújítása	épített járda hossza	km	éves jelentés	éves
Vállalkozás- és turizmusfejlesztési hálózatos projektek					
HGAZD 1	Nemzetközi szabványoknak	lebonyolított versenyek	db	projekt jelentés	éves

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	megfelelő sportlőter és íjász- centrum szolgáltató központtal	száma			
HGAZD 2	Emlékkápolna és egyházi központ kialakítása	épített kápolna és közösségi tér nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
HGAZD 3	Egyházi épületek templomok felújítása	felújított épületek száma, nagysága	db m ²	projekt jelentés	éves
HGAZD 4	Mezőgazdasági öntözőcsatorna rendszer kiegészítése felújítása	programba bevont vállalkozások száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 5	KKV-k Egyéni vállalkozások versenyképességének támogatása	támogatott vállalkozások száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 6	Turisztikai desztináció menedzsment szervezet fejlesztése	kialakított szervezet foglalkoztatottak száma	db fő	projekt jelentés	éves
HGAZD 7	EGTC szervezetekhez kapcsolódás elősegítése	kialakított programok száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 8	Üzleti inkubátorház építése	kialakított inkubátorház nagysága szolgáltatások száma foglalkoztatottak száma	m ² db fő	projekt jelentés	éves
HGAZD 9	Turisztika nemzetközi marketingje	marketingkampányok száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 10	Testvérvárosi kapcsolatos erősítése	programok száma látogatók száma	db fő	projekt jelentés	éves
HGAZD 11	Családi napközi kialakítása	kialakított családi napközik száma férőhelyek száma	db fő	projekt jelentés	éves
HGAZD 12	Vállalkozás-barát önkormányzat fejlesztése	programok száma részvevők száma	db fő	projekt jelentés	éves
HGAZD 13	Szemléletformáló akciók vállalkozói aktivitás növelésére	programok száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 14	Szakképzési rendszer fejlesztése	programok száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 15	Vállalkozások telephelyfejlesztése a város bel- és külterületén	fejlesztett telephelyek száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 16	Mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének és az élelmiszeripari termékek feldolgozottsági fokának növelés a város bel- és külterületén	új termékek száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 17	Elektromos közúti vonatszerelvény turisztikai pontok közötti járatkialakítással	beszerzett eszközök száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 18	Vállalkozások termék és szolgáltatás-fejlesztése	fejlesztett termék és szolgáltatások száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 19	Védett, vagy védettségre javasolt kiemelt helyi értéket képvisező épületek homlokzat felújításának támogatása	felújított épületek száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 20	Kunhalmok védelme,	turisztikai attrakciók száma	db	projekt jelentés	éves

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	látogathatóságuk biztosítása, emlékhelyek kialakítása, bevonása a turisztikai láncba				
HGAZD 21	Rendőrség korábbi épületének hasznosítása	kialakított szolgáltatások száma	db	projekt jelentés	éves
HGAZD 22	Foglalkoztatási paktumok	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	projekt jelentés	éves

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

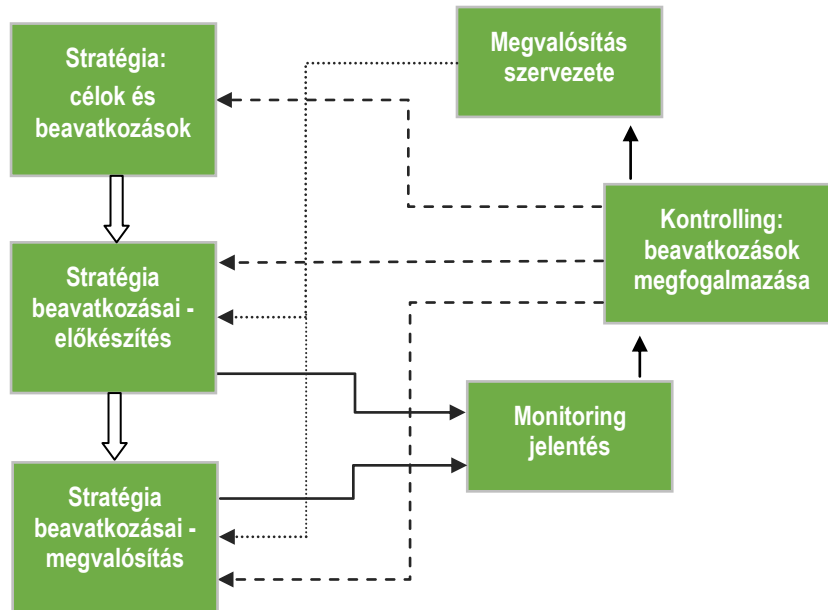
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring felelőssét, kivitelezőjét, gyakoriságát, formai elvárásait és a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

5. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

- **Képviselőtestület:** a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- **Szakmai Bizottságok:** javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- **Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős:** a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja.
- **Monitoring Bizottság:** éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
 - Polgármester
 - A testületi bizottsági elnökök
 - Kabinet vezetője
 - Főépítész
 - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
 - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
 - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
 - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok,
 - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
 - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
 - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémák megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

